

Suomenkielinen laitos

Tiedonantoja ja ilmoituksia

<u>Ilmoitusnumero</u>	Sisältö	Sivu
	I <i>Tiedonantoja</i>	
	Komissio	
2004/C 102/01	Euron kurssi	1
2004/C 102/02	Komission tulkitseva tiedonanto tietyistä televisiomainontaa koskevien ”televisio ilman rajoja” -direktiivin säännösten näkökohdista	2
2004/C 102/03	Valtiontuki – Ranska – Tuki C 10/04 (ex N 94/04) – Rakennemuistustuki Bullille – Kehotus huomautusten esittämiseen EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan 2 kohdan mukaisesti ⁽¹⁾	12
2004/C 102/04	EY:n perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklan mukaisen valtiontuen hyväksyminen – Tapaukset, joita komissio ei vastusta	19
2004/C 102/05	Kuulemismenettelystä vastaavan neuvonantajan loppukertomus asiassa COMP/38.240 – Teollisuusputket (laadittu tietyissä kilpailuasioita koskevissa menettelyissä kuulemismenettelystä vastaavan neuvonantajan toimivaltuuksista 23 päivänä toukokuuta 2001 tehdyn komission päätöksen 2001/462/EY, EHTY 15 artiklan mukaisesti (EYVL L 162, 19.6.2001, s. 21)) ⁽¹⁾	21
2004/C 102/06	Kuulemismenettelystä vastaavan neuvonantajan loppukertomus asiassa COMP/38.359 – Sähköiset ja mekaaniset hiili- ja grafiittituotteet (laadittu tietyissä kilpailuasioita koskevissa menettelyissä kuulemismenettelystä vastaavan neuvonantajan toimivaltuuksista 23 päivänä toukokuuta 2001 tehdyn komission päätöksen 2001/462/EY, EHTY 15 artiklan mukaisesti (EYVL L 162, 19.6.2001, s. 21)) ⁽¹⁾	22
2004/C 102/07	Kuulemismenettelystä vastaavan neuvonantajan loppukertomus asiassa COMP/M.2876 – NewsCorp/Telepiù (laadittu tietyissä kilpailuasioita koskevissa menettelyissä kuulemismenettelystä vastaavan neuvonantajan toimivaltuuksista 23 päivänä toukokuuta 2001 tehdyn komission päätöksen 2001/462/EY, EHTY 15 artiklan mukaisesti (EYVL L 162, 19.6.2001, s. 21)) ⁽¹⁾	23
2004/C 102/08	Keskittymiä käsittelevän neuvoa-antavan komitean 113. kokouksessaan 20. maaliskuuta 2003 antama lausunto asiaan COMP/M.2876 – NewsCorp/Telepiù liittyvästä päätösluonnoksesta ⁽¹⁾	25

<u>Ilmoitusnumero</u>	Sisältö (jatkuu)	Sivu
2004/C 102/09	Kuulemismenettelystä vastaavan neuvonantajan loppukertomus asiassa COMP/M.2978 – Lagardère/Natexis/VUP (laadittu tietyissä kilpailuasioita koskevilla menettelyissä kuulemismenettelystä vastaavan neuvonantajan toimivaltuuksista 23 päivänä toukokuuta 2001 tehdyn komission päätöksen 2001/462/EY, EHTY 15 artiklan mukaisesti (EYVL L 162, 19.6.2001, s. 21)) ⁽¹⁾	26
2004/C 102/10	Keskittymiä käsittelevän neuvoa-antavan komitean 122. kokouksessaan 22. joulukuuta 2003 antama lausunto asiaan COMP/M.2978 – Lagardère/Natexis/VUP liittyvästä alustavasta päätösluonnoksesta ⁽¹⁾	27
2004/C 102/11	Keskittymiä käsittelevän neuvoa-antavan komitean 15. syyskuuta 1999 pidetyssä 68. kokouksessa antama lausunto asiaan IV/M.1383 – Exxon/Mobil liittyvästä alustavasta päätösluonnoksesta ⁽¹⁾	29
2004/C 102/12	Keskittymiä käsittelevän neuvoa-antavan komitean 82. kokouksessaan 12. heinäkuuta 2000 antama lausunto asiaan COMP/M.1806 – Astra Zeneca/Novartis – liittyvästä alustavasta päätösluonnoksesta ⁽¹⁾	30

Huomautus lukijalle (katso kansilehden kolmas sivu)

⁽¹⁾ ETA:n kannalta merkityksellinen teksti

ILMOITUS LUKIJOILLE

EUROOPAN UNIONIN VIRALLINEN LEHTI 20 KIELELLÄ

Euroopan unionin virallisen lehden sarjat L ja C julkaistaan **1. toukokuuta 2004** alkaen 20:llä Euroopan unionin virallisella kielellä, kun unioniin on liittynyt kymmenen uutta jäsenmaata (Tšekki, Viro, Kypros, Latvia, Liettua, Unkari, Malta, Puola, Slovenia ja Slovakia).

Väriaita virallisen lehden kannesta häviää, ja kieli ilmaistaan ISO-koodilla: espanja (ES), tšekki (CS), tanska (DA), saksa (DE), viro (ET), kreikka (EL), englantia (EN), ranska (FR), italia (IT), latvia (LV), liettua (LT), unkari (HU), malta (MT), hollanti (NL), puola (PL), portugali (PT), slovakki (SK), sloveeni (SL), suomi (FI), ruotsi (SV).

Virallisen lehden sarjat L ja C ovat saatavissa CD-ROM-muodossa 20 kielellä toukokuun 2004 laitoksesta alkaen.

YHTEISÖN SÄÄNNÖSTÖ 9 UUDELLA KIELELLÄ

Yhteisön säännösten julkaiseminen 9 uudella virallisella kielellä on valmisteilla. Se tulee olemaan saatavissa:

— paperimuodossa tilaamalla. Niteet tulevat levitykseen heti kun ne on julkaistu. Tilaushinta on 2 000 euroa.

Kun kaikki niteet on julkaistu, ne tulevat myös olemaan saatavissa yksittäin.

— CD-ROM-muodossa, kun kaikki paperimuodossa olevat niteet on julkaistu. CD-ROMin hinta on 1 000 euroa.

— EUR-Lexissä.

Täydellinen julkaisu tulee sisältämään yli 200 nidettä (tarkkaa lukumäärää ei vielä tiedetä). Ensimmäinen nide on tällä hetkellä saatavissa 7 uudella virallisella kielellä. Ensimmäinen maltankielinen ja vironkielinen nide julkaistaan myös pian.

Lisätietoja saatte myyntiedustajiltamme (ks. takakantta).

I

(Tiedonantoja)

KOMISSIO

Euron kurssi ⁽¹⁾

27. huhtikuuta 2004

(2004/C 102/01)

1 euro =

Rahayksikkö	Kurssi	Rahayksikkö	Kurssi		
USD	Yhdysvaltain dollaria	1,1887	LVL	Latvian latia	0,6488
JPY	Japanin jeniä	130,47	MTL	Maltan liiraa	0,4246
DKK	Tanskan kruunua	7,4406	PLN	Puolan zlotya	4,7755
GBP	Englannin puntaa	0,6638	ROL	Romanian leuta	40 502
SEK	Ruotsin kruunua	9,1142	SIT	Slovenian tolarina	238,42
CHF	Sveitsin frangia	1,5488	SKK	Slovakian korunaa	39,975
ISK	Islannin kruunua	87,32	TRL	Turkin liiraa	1 684 951
NOK	Norjan kruunua	8,227	AUD	Australian dollaria	1,6212
BGN	Bulgarian leviä	1,9465	CAD	Kanadan dollaria	1,6066
CYP	Kyproksen puntaa	0,5865	HKD	Hongkongin dollaria	9,2715
CZK	Tšekin korunaa	32,458	NZD	Uuden-Seelannin dollaria	1,8929
EEK	Viron kruunua	15,6466	SGD	Singaporin dollaria	2,0175
HUF	Unkarin korinttia	250,40	KRW	Etelä-Korean wonia	1 369,44
LTL	Liettuan litiä	3,4529	ZAR	Etelä-Afrikan randia	7,941

⁽¹⁾ Lähde: Euroopan keskuspankin ilmoittama viitekurssi.

Komission tulkitseva tiedonanto tietyistä televisiomainontaa koskevien ”televisio ilman rajoja”-direktiivin säännösten näkökohdista

(2004/C 102/02)

1. JOHDANTO

1. Tämä tulkitseva tiedonanto käsittelee televisiotoimintaa koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta 3 päivänä lokakuuta 1989 annettua neuvoston direktiiviä 89/552/ETY⁽¹⁾, sellaisena kuin se on muutettuna 30 päivänä kesäkuuta 1997 annettulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 97/36/EY (jäljempänä ”Televisio ilman rajoja -direktiivi” tai ”direktiivi”)⁽²⁾. Siinä säädetään oikeudellisesta viitekehuksesta televisiopalveluiden vapaalle tarjonnalle unionissa Euroopan televisiomarkkinoiden kehityksen sekä liitännäispalveluiden kuten televisiomainonnan ja audiovisuaalisen ohjelmatuotannon edistämiseksi.

2. Direktiivillä sovitaan yhteen yhteisön tasolla jäsenvaltioiden lainsäädäntöjä seuraavilla aloilla:

- televisiotoimintaa sääntelevät lait
- eurooppalaisten teosten tuotannon ja levityksen edistäminen
- yleisön pääsy tapahtumiin, joilla on erityistä merkitystä
- televisiomainonta, teleostokset ja sponsorointi
- alaikäisten suojelu
- vastineoikeus.

3. Televisiomainonnan osalta Televisio ilman rajoja -direktiivissä annetaan säännöksiä, joilla pyritään sovittamaan yhteen vapaan televisiomainonnan periaate (mainonta on tärkeä, suorastaan ensiarvoinen tulolähde erityisesti koodaamattomassa muodossa lähetettävälle kaupalliselle televisiolle) audiovisuaaliteosten ja yleisön asianmukaisen suojelun kanssa (yleisö samanaikaisesti katsojina ja kuluttajina nähtynä). Jäsenvaltiot voivat direktiivin 3 artiklan nojalla hyväksyä tiukempia tai yksityiskohtaisempia sääntöjä toimivaltaansa kuuluvien televisiotoiminnan harjoittajien osalta.

4. Tämän tasapainon saavuttamiseksi direktiivissä vahvistetaan eräät olennaiset periaatteet, erityisesti periaate toimituksellisen ja mainonnallisen sisällön erottamisesta⁽³⁾, periaate mainosten sijoittamisesta ohjelmien väliin ja tietyn edellytyksin niiden sisään⁽⁴⁾, periaate mainonnalle varattua kestoa ja päivittäisiä lähetyksia koskevista rajoituksista⁽⁵⁾, periaate ihmisarvon ja alaikäisten suojelua⁽⁶⁾ sekä sponsorointia ja teleostosityksiä⁽⁷⁾ koskevista säännöistä kuten myös kansanterveyttä koskevista säännöistä, joilla rajoitetaan tiettyjen tuotteiden mainontaa (tupakan ja lääkärin määräyksestä myytävien lääkkeiden

mainontakielto sekä alkoholijuomien mainonnan rajoitukset)⁽⁸⁾.

5. Huomattakoon edelleen, että direktiivissä vahvistetaan myös valheellista mainontaa koskevat säännöt⁽⁹⁾. Yhteisön kuluttajansuojalainsäädäntöön sisällytetään tulevaisuudessa myös hiljattain ehdotetun kuluttajille sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan puitedirektiivin säännökset. Ehdotettu säädös perustuu teknologisesti puolueettomaan lähestymistapaan ja periaatteeseen alkuperämaan lainsäädännön soveltamisesta, mikä tekee siitä yhteensopivan nykyisen Televisio ilman rajoja -direktiivin lähestymistavan kanssa. Ehdotetussa puitedirektiivissä säädetään selvästi, että jos jotain erityisalaa sääntelevien yhteisön alakohtaisten säännösten kanssa ilmenee ristiriitaa, on sovellettava alakohtaisia säännöksiä.

6. Tällä tiedonannolla, joka on jatkoa audiovisuaalialan sääntelyn tulevaisuutta Euroopassa koskevalle, 15. joulukuuta 2003 annetulle tiedonannolle⁽¹⁰⁾, pyritään selvittämään tapaa, jolla direktiivin asianmukaisia säännöksiä sovelletaan tiettyihin kaupallisen viestinnän muotoihin ja tekniikoihin, jotka ovat syntyneet erityisesti teknologian ja markkinoiden kehittymisen yhteydessä. Komissio toivoo näin voivansa vahvistaa oikeusvarmuutta taloudellisten toimijoiden, jäsenvaltioiden ja kuluttajien hyväksi. Kun se katsoo, että eräisiin säännöksiin sisältyy tulkinvaraa ja asianmukainen oikeuskäytäntö puuttuu, sen lähestymistapa on in dubio pro libertate -periaatteen mukainen.

7. Tammikuun 6. päivänä 2003 annetun direktiivin täytäntöönpanosta laadittuun kertomukseen (jäljempänä ”neljäs kertomus”)⁽¹¹⁾ liitetyn työohjelman mukaisesti on suoritettu direktiivin uudelleenkäsittelyä koskeva julkinen kuuleminen. Sen yhteydessä vuonna 2003 lähetetyissä kannanotoissa suurin osa jäsenvaltioista, sääntelyviranomaisista ja sidosryhmistä kannattaa ajatusta, että on täsmennettävä tapaa, jolla direktiivin asianmukaisia säännöksiä sovelletaan uusiin mainontatekniikoihin. Laaja yksimielisyys vallitsee myös siitä, että mainitut tekniikat voidaan katsoa yhteensopiviksi Televisio ilman rajoja -direktiivin kanssa⁽¹²⁾. Myös puheenjohtajamaa Italian päätelmät audiovisuaalialan ministerien neuvoston epävirallisessa Syrakuusan-kokouksessa⁽¹³⁾ sekä yhteyskomiteassa⁽¹⁴⁾ käydyt keskustelut ovat antaneet samansuuntaisia tuloksia.

8. Lisäksi yhteyskomiteassa käydyissä keskusteluissa sekä julkisessa kuulemisessa on herännyt kysymyksiä eräiden hiljattain kehitettyjen mainonnallisten menettelytapojen yhdenmukaisuudesta direktiivin kanssa. Tällaisia menettelytapoja ovat myynti-ohjelmat, minimainospalat ja tuotesijoittelu. Itse kysymyksenasettelukin näyttää kuitenkin olevan sidoksissa direktiivin säännösten ja peruskäsitteiden tulkintaan. Kyse on siitä, miten ymmärretään toimitetun ohjelman ja mainonnallisen sisällön erottaminen toimistaan, sponsorointi, piilomainonta, mainoskatkot ja jopa televisiomainoksen kesto.

2. PERUSSÄÄNNÖKSET JA NIIDEN SOVELTAMINEN ERÄISIIN KAUPALLISIIN MENETTELYTAPOIHIN

2.1 Televisiomainoksen kesto

2.1.1 Tuntikohtainen kesto

9. Televisio ilman rajoja -direktiivin ollessa alkuperäisessä muodossaan jäsenvaltiot tulkitsivat eri tavoin seuraavaa 18 artiklan sisältyvää säännöstä: "Mainospalojen määrä yhtä tuntia kohti ei saa olla suurempi kuin 20 prosenttia." Eräät jäsenvaltiot omaksuivat liukuvan tunnin käsitteen, jonka perusteella televisioyhtiön lähetyksia voi sisältyä enintään 20 prosenttia mainoksia siitä riippumatta, mistä hetkestä tarkasteltava tunnin jakso katsottiin alkavaksi. Kyseinen tulkinta merkitsi sitä, että mainosten lähettäminen yli 12 minuutin keskeytymättöminä jaksoina oli ehdottomasti kiellettyä. Toisten jäsenvaltioiden omaksuman tasatunteihin sidotun perusteen mukaan viitetunnit muodostivat 60 minuutin peräkkäisiä jaksoja, jotka alkoivat minuutilla 0 ja päättyivät minuutilla 59 (luonnolliset tasatunnit) tai jollain toisella hetkellä kuin minuutilla 0, esimerkiksi televisiolähetysten alkaessa tiettyä päivänä kello 6.05 (epätahtiset tasatunnit). Viimeksi mainitussa tapauksessa peräkkäiset tunnin jaksot sijoittuivat kellonaikoihin 6.05–7.04, 7.05–8.04 jne.

10. Kesäkuun 30 päivänä 1997 annetulla parlamentin ja neuvoston direktiivillä 97/36/EY muutetun direktiivin 18 artiklan 2 kohdassa esiintyvä ilmaus "mainosten ja teleostosesitysten osuus yhtä tasatuntien välistä tuntia kohti". Yhteisön lainsäätäjällä on näin halunnut ottaa käyttöön tasatuntien välisen tunnin käsitteen kuitenkin täsmentämättä, onko kyse luonnollisista tasatunneista vai epätahtisista tasatunneista⁽¹⁵⁾. Yhteisön lainsäätäjän tahto ilmenee direktiivitekstin eri kieliversioissa⁽¹⁶⁾.

11. Tämän määrittelyn ansiosta on voitu säilyttää sääntö enintään 12 minuutin mainosjaksosta tuntia kohti ja samalla tarjota televisioyhtiöille lisää joustoa mainospalojen sijoittelussa. Näin tulkittuna direktiivin 18 artiklan 2 kohdassa mahdollistetaan 12 minuuttia pitempien mainosjaksojen keskeytyksen lähettäminen. Mainosjakso voi alkaa esimerkiksi tietyn tunnin minuutilla 50 ja päättyä seuraavan tunnin minuutilla 10 tämän kuitenkin vaikuttamatta 18 artiklan 1 kohdassa säädettyihin päivittäisiin aikarajoituksiin (ks. jäljempänä 14–18 kohta).

12. Direktiivin 18 artiklan 2 kohtaan otettu tasatuntien välisen tunnin käsite voidaan ymmärtää joko luonnollisia tasatunteja tai epätahtisia tasatunteja tarkoittavaksi. Luonnollisten tasatuntien järjestelmässä televisiomainosten kestoa laskettaessa huomioon otettavat viitetunnit muodostuvat peräkkäisistä 60 minuutin jaksoista, jotka alkavat minuutilla 0 ja päättyvät minuutilla 59. Epätahtisten tasatuntien järjestelmässä sen sijaan huomioon otettavat viitetunnit muodostuvat peräkkäisistä 60 minuutin jaksoista, jotka voivat alkaa minuutin 0 jälkeen (esimerkiksi tietyn tunnin minuutilla 8) ja päättyä seuraavalla tunnilla (esimerkissämme seuraavan tunnin minuutilla 7).

13. Edellä oleva selvitys on esimerkki tasapainosta, joka direktiivillä pyritään luomaan mainostamisen vapauden ja yleisön suojelun välillä. Toimenpiteellä turvataan mahdollisimman laajat vapaudet (direktiivin alkuperäiseen versioon verrattuna) ja helpotetaan samalla toimivaltaisten viranomaisten harjoittamaa mainonnan aikarajoitusten valvontaa.

2.1.2 Päivittäinen kesto

14. Televisiomainosten ja teleostosesitysten sallittu päivittäinen kesto määräytyy päivittäisen lähetyksen pituuden mukaan, joka siis on ratkaiseva. Direktiivin 18 artiklan 1 kohdan mukaisesti arvioidaan tämän käsitteen perusteella, että mainosten lähetyksien ei ylitä 15:tä prosenttia eikä teleostosesitysten, mainosten ja muiden mainonnan muotojen osuus 20:tä prosenttia päivittäisestä lähetyksajasta⁽¹⁷⁾. Lisäksi käsitettä "päivä" käytetään 18 a artiklassa teleostosesityksille varattujen ohjelmapaikojen määrittämiseksi kanavilla, joita ei ole varattu yksinomaan teleostosesityksille⁽¹⁸⁾.

15. Toisin kuin tunnin käsitettä, direktiivissä ei määritellä päivittäisen lähetyksen eikä päivän käsitettä. Päivän ja päivittäisen lähetyksen käsitteet voidaan erityisesti televisioalalla ymmärtää joko kalenterivuorokauden tai lähetyspäivän pohjalta. Tarvitsee vain vilkaista televisio-ohjelmia todetakseen, että ohjelmapäivä alkaa esimerkiksi kello 6 (eikä kello 0) ja päättyy kello 5 seuraavana päivänä (eikä keskiyöllä).

16. Valmistelevista asiakirjoistakaan ei ole löydettävissä teki- jöitä, joiden pohjalta voitaisiin täsmentää päivän ja päivittäisen lähetyksen käsitteen tulkintaa. Kyseiset käsitteet on siis syytä täsmentää tämän tiedonannon yhteydessä "sen säädöksen systematiikan ja tarkoituksen mukaan, jonka osa säännös tai määräys on"⁽¹⁹⁾. Tässä yhteydessä voi olla hyödyllistä viitata tuomioistuimen ennakkoratkaisuun, joka koskee direktiivin 11 artiklan tulkintaa mainoskatkoista. Tuomioistuin toteaa tuomiossaan erityisesti seuraavaa:

”Tästä seuraa, että kun direktiivin 89/552/ETY säännöksessä asetetaan televisiölähetyksiä ja televisiopalvelujen jakelua koskeva rajoitus ilman, että yhteisön lainsäätaja olisi ilmaissut sen sanamuodoltaan selvästi ja yksiselitteisesti, tällaista rajoitusta on tulkittava suppeasti.

Koska direktiivin 89/552/ETY, sellaisena kuin se on muutettuna, 11 artiklan 3 kohdassa säädetään rajoituksesta, joka koskee mahdollisuutta keskeyttää audiovisuaaliset teokset mainoksella, tätä rajoitusta on tulkittava kaikkein suppeimmalla tavalla” (20).

17. Tämä merkitsee toisin sanoen, että televisiopalvelujen alalla noudatetaan vapaata palvelujen tarjoamista koskevien poikkeusten tai rajoitusten suppean tulkinnan tavanomaista periaatetta (21). Komissio katsoo näin ollen, että päivittäisen lähetyksajan ja päivän laskentaperusteena voidaan käyttää ohjelmapäivää, joka puolestaan voi vastata kalenterivuorokautta (joka alkaa kello 0 ja päättyy keskiyöllä) tai poiketa siitä (alkaen esimerkiksi kello 6 aamulla ja päättyen kello 5.50 seuraavan kalenterivuorokauden aamuna).

18. Komissio katsoo, että lähetyksajan ja päivän käsitteet on syytä tulkita ohjelmapäivän mukaan. Tämä puolestaan voi vastata kalenterivuorokautta tai siitä poikkeavaa ohjelmapäivää, joka alkaa esimerkiksi kello 6 aamulla ja päättyy kello 5.50 seuraavan kalenterivuorokauden aamuna.

2.2 Televisiomainosten ja teleostosesitysten muoto ja esitystapa (10 artikla)

19. Mainonnan ja toimituksellisen sisällön erottaminen. Direktiivin 10 artiklaan sisältyy joukko säännöksiä, jotka koskevat televisiomainosten ja teleostosesitysten muotoa ja esitystapaa. Erityisesti direktiivin 10 artiklan 1 kohdassa säädetään, että televisiomainonnan ja teleostosesitysten on oltava helposti tunnistettavissa ja että ne on pidettävä selvästi erillään muista ohjelmopalveluista optisin ja/tai akustisin keinoin. Kun otetaan huomioon monet Televisio ilman rajoja -direktiivin säännösten ja rajatylittäviä televisiölähetyksiä koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen määräysten toimituksellinen identiteetti (22), voi olla hyödyllistä viitata kyseisen yleissopimuksen mukaiseen nykyiseen tulkintaan mainituista säännöksistä ja määräyksistä. Tässä suhteessa selittävässä kertomuksessa rajatylittäviä televisiölähetyksiä koskevasta eurooppalaisesta yleissopimuksesta (”selittävä kertomus”) täsmennetään, että kyseisellä säännöllä ajetaan yleisen edun tavoitetta, jonka mukaan pyritään välttämään kaikkea sekaannusta mainonnan tai teleostosesitysten ja ohjelmopalvelun muiden tekijöiden välillä (23). Ohjelmat, joissa ei noudateta kyseistä mainonnan ja toimituksellisen sisällön erottamisen periaatetta, on kiellettävä. Sama periaate edellyttää, että piilomainonta ja piiloteleostosesitykset ovat kiellettyjä.

20. Yksittäiset mainokset ja mainospalat. Direktiivin 10 artiklan 2 kohdassa säädetään, että yksittäiset mainokset ja teleostosesitykset ovat sallittuja vain poikkeuksellisesti. Yhteisön lainsäätaja asettaa tässä selkeän säännön, jonka mukaisesti mainokset ja teleostosesitykset on lähetettävä vastaanottimiin ja josta voi olla vain rajoitettu määrä poikkeuksia. Tässä suhteessa selittävässä kertomuksessa edellytetään, että yksittäisten mainosten kiellon periaatteesta voidaan luopua poikkeuksellisesti tietyissä olosuhteissa, erityisesti, jos kyseessä on yksi pitkäkestoinen mainospala tai jos mainokselle tai teleostosesitykselle varattu aika on hyvin lyhyt kuten nyrkkeily- tai vapaapainotellun erien välissä tai jos televisioyhtiö ei ole saanut kylliksi mainostilauksia voidakseen ryhmittää mainospalat (24).

21. Minimainokset. Niin sanottujen minimainosten käyttö on kehittynyt erityisesti jalkapallo-otteluiden televisiölähetyksen yhteydessä (25). Kysymys on äärimmäisen lyhyiden mainospalojen lähettämisestä jonkin sattumuksen yhteydessä. Ottamatta kantaa kysymykseen siitä, voidaanko tällaisia sattumuksia pitää 11 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuina ”taukoina”, on edellytettävä kansallisten viranomaisten valvovan, että minimainosten lähettäminen ei loukkaa direktiivin 10 artiklaan sisältyviä televisiomainonnan muotoa ja esitystapaa koskevia oleellisia periaatteita. Jäsenvaltioiden on ensisijaisesti varmistettava, että minimainokset esitetään direktiivin 10 artiklan 1 kohdassa asetettua peruseriaatetta noudattaen. Mainonnallisten viestien on toisin sanoen oltava ”helposti tunnistettavissa, ja ne on pidettävä selvästi erillään muista ohjelmopalveluista optisin ja/tai akustisin keinoin”. Tämän periaatteen tarkoituksena antaa televisionkatsojalle mahdollisuus erottaa toisistaan toimituksellinen sisältö ja kaupallinen viestintä. Toiseksi jäsenvaltioiden on valvottava, että minimainosten lähettäminen on ”poikkeuksellista”, jotta noudatetaan sääntöä, jonka mukaan yksittäiset mainokset ovat sallittuja vain poikkeuksellisesti (10 artiklan 2 kohta).

2.3 Mainosten ja teleostosesitysten sijoittaminen (11 artikla)

22. Direktiivin 11 artiklassa säädetään, että mainokset ja teleostosesitykset on sijoitettava ohjelmien väliin tai ne voidaan tietyin artiklassa täsmennetyin varauksin sijoittaa myös ohjelmien keskelle siten, ettei loukata ohjelman eheyttä eikä sen arvoa eikä oikeuksien haltijoiden oikeuksia ja että otetaan huomioon ohjelman luonnolliset tauot, sen kesto ja luonne. Tuomioistuimien on nimenomaisesti todennut, että artikla suojaa paitsi oikeuksienomistajia ja lähetystoiminnan harjoittajia, myös televisionkatsojia liialliselta mainonnalta (26). Direktiivissä täsmennetään edellytykset, jotka on täytettävä, jotta mainosten sijoittaminen on mahdollista tiettyihin ohjelmiin. Direktiivin 11 artiklan 2 kohdassa säädetään seuraavaan: ”Ohjelmissa, jotka koostuvat itsenäisistä osista, tai urheiluohjelmissa ja samantapaisesti rakentuissa, väliaikoja sisältävissä tapahtumissa ja esityksissä mainoksia ja teleostosesityksiä saa sijoittaa ainoastaan osien väleihin tai väliajoille.” Edelleen 11 artiklan 3 kohdassa

täsmennetään pitkien elokuvien ja televisiota varten tehtyjen elokuvien keskeyttämistä. Direktiivin 11 artiklan 4 kohdassa säädetään, että kun mainoksilla tai teleostosesityksillä keskeytetään muita kuin 2 kohdassa tarkoitettuja ohjelmia, peräkkäisten mainoskatkojen välillä olisi oltava vähintään 20 minuuttia yhden ohjelman aikana. Lopuksi 11 artiklan 5 kohdassa säädetään, että mainoksilla ei saa katkaista uskonnollisia tilaisuuksia eikä myöskään uutisia ja ajankohtaisohjelmia, dokumenttiohjelmia, uskonnollisia ohjelmia ja lastenohjelmia, jos ohjelman suunniteltu kesto on alle 30 minuuttia⁽²⁷⁾.

23. Urheiluohjelmat. Komissio haluaa selvittää 11 artiklan säännösten soveltamista urheiluohjelmiin. Tässä yhteydessä on syytä muistuttaa, että 11 artiklan 2 kohtaa sovelletaan ainoastaan väliaikoja sisältäviin urheiluohjelmiin. Väliajan on oltava luonnollinen ja vakiintunut ja liityttävä esityksen tai tapahtuman rakenteeseen, kuten voidaan päätellä nimenomaisesta viitauksesta ”samantapaisesti rakentuviin esityksiin”. Selittävässä kertomuksessa täsmennetään asiasta, että urheiluohjelmissä itsenäisten osien käsitteen on vastattava pääsääntöisesti kyseiseen urheilulajiin kuuluvia luonnollisia taukoja tai säännönmukaisia keskeytyksiä⁽²⁸⁾. Kysymys ei voi olla tahattomasta katkosta, sillä silloin direktiivin 11 artiklan 2 kohdan soveltamisalaan kuuluisivat kaikki mahdolliset ohjelmat eivätkä ainoastaan ne, jotka siinä on lueteltu. Esimerkiksi jalkapallossa tästä tulkinnaasta seuraa, että kulma- tai vapaapotku, pelaajan vaihto tms., mistä ei aiheudu pelin keskeytystä, ei muodosta väliaikaa 11 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua mielessä. Asian laita on toisin, jos tällaiseen sattumaan liittyy pelin keskeytys, jota ei oteta huomioon peliajassa vaan joka voidaan lisätä ohjelman normaaliin keston. Sen sijaan urheiluohjelmat, joihin ei sisälly luonnollisia taukoja tai säännönmukaisia keskeytyksiä, esimerkiksi pyöräkilpailut, kävelykilpailut tai formula 1 -ajot, kuuluvat 4 kohdan soveltamisalaan, joka koskee muita kuin nimenomaisesti 2 kohdassa tarkoitettuja ohjelmia.

24. Urheiluohjelmat, jotka eivät sisällä väliaikoja direktiivin 11 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua mielessä, kuuluvat 11 artiklan 4 kohdan säännöksen soveltamisalaan. Peräkkäisten mainoskatkojen välillä on oltava vähintään 20 minuuttia tällaisten ohjelmien aikana.

2.4 Television välityksellä tapahtuva myynninedistäminen

25. Komissio on käsitellyt kysymystä television välityksellä tapahtuvasta myynninedistämisestä direktiivin soveltamista koskevassa toisessa kertomuksessa⁽²⁹⁾ ja selvittänyt siinä tuomioistuimen tuomiota, joka koskee erityisesti päivittäistä lähetysaikaa, joka voitiin käyttää myynninedistämiseen Televisio ilman rajoja -direktiivin alkuperäisen version ollessa voimassa ennen direktiivin muuttamista vuonna 1997. Kuten komissio tuolloin selvitti, television välityksellä tapahtuva myynninedistäminen on ”television mainonnan muoto, joka perustuu studio-ohjelmien (erityisesti pelien) näyttämön osana oleviin tiloihin, joissa esitellään yhtä tai useampaa tuotetta tai palvelua ja joissa ohjelman juontajat luopuvat hetkeksi meneillään oleviin peleihin liittyvästä tehtävästään ja muuntautuvat mainosesittelyn aiheena olevien tuotteiden tai palvelujen ’myynninedistäjiksi’”.

26. Komissio katsoo, että television välityksellä tapahtuva myynninedistäminen on direktiivin 10 artiklan mukaista toimintaa, jos se pidetään selvästi erillään muista ohjelmalpalveluista optisin ja/tai akustisin keinoin siten, että televisionkatsojat voivat helposti tunnistaa lähetettyjen viestien kaupallisen luonteen.

27. On toimivaltaisten kansallisten viranomaisten tehtävä varmistaa, että direktiivin 10 artiklan säännöksiä noudatetaan, ja hyväksyä tässä suhteessa asianmukaiset täytäntöönpanotoimet.

28. Tuntikohtainen kesto. Muistettakoon, että myynninedistämiseen tarkoitettuihin mainospaloihin on sovellettava direktiivin 18 artiklassa säädettyjä päivittäisiä ja tuntikohtaisia rajoituksia. Edellä mainitussa direktiivin soveltamista koskevassa toisessa kertomuksessa komissio muistuttaa lisäksi, että television välityksellä tapahtuvaan myynninedistämiseen kuten muihinkin mainonnan muotoihin on sovellettava direktiivissä säädettyä päivittäistä enimmäiskestoja koskevia rajoituksia. Direktiivin 18 artiklan 2 kohdasta seuraa, että myynninedistämiseen tarkoitettuihin mainospaloihin käytettävän (samoin perustein kuin teleostosesityksiin ja muihin mainonnan muotoihin käytettävän) lähetysajan osuus yhtä tasatuntien välistä tuntia kohti ei saa olla yli 20 prosenttia. Sen sijaan kyseistä artiklaa ei ole sovellettava sellaiseen television välityksellä tapahtuvaan myynninedistämiseen, jota ei tehdä mainospalojen vaan jonkin ohjelman puitteissa. Siten lähetettynä myynninedistäminen on rinnastettava toisenlaisiin mainonnan muotoihin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaisesti. Tästä johtuu, että mainospalojen ja teleostosesitysten tuntikohtaista kestoja koskevia säännöksiä ei ole sovellettava myynninedistämishjelmiin⁽³⁰⁾.

29. Direktiivin 18 artiklan 1 kohtaa, joka koskee mainosten ja teleostosesitysten sallittua päivittäistä kestoja, on sovellettava television välityksellä tapahtuvaan myynninedistämiseen tarkoitettuihin mainospaloihin ja ohjelmiin. Sen sijaan direktiivin 18 artiklan 2 kohta, jossa säädetään television mainonnan tuntikohtaisesta rajoituksesta, ei koske ohjelmien puitteissa tehtävää myynninedistämistä.

2.5 Piilomainonta

30. Televisio ilman rajoja -direktiivin 10 artiklan 4 kohdassa kielletään piilomainonta ja piiloteleostoslähetykset. Direktiivin 1 artiklan mukaan piilomainonnalle tarkoitetaan ”tavarantavaraantajan tai palvelujen tarjoajan tavaroiden, palvelujen, nimen, tavaramerkin tai toiminnan sanallista tai kuvallista esittämistä ohjelmissä niin, että televisioyhtiön tarkoituksena on käyttää kyseistä esitystä mainostarkoituksessa ja kun se saattaa johtaa yleisöä harhaan toiminnan luonteen suhteen. Tällaista esittämistä pidetään tarkoituksellisena, erityisesti kun se tehdään maksua tai muuta vastiketta vastaan”.

31. Jotta kyse olisi piilomainonnasta, tavarantavalmistajan tai palvelujen tarjoajan tavaroiden, palvelujen, nimen, tavaramerkin tai toiminnan sanallisen tai kuvallisen esittämisen televisio-ohjelmassa on täytettävä seuraavat kolme edellytystä: sen on oltava televisioyhtiön tarkoituksellisesti tekemää, sen on oltava mainostarkoituksessa tehtyä ja siihen on liityttävä riski, että se johtaa yleisöä harhaan toiminnan luonteen suhteen.

32. Tästä määritelmästä seuraa, että direktiivi ei sisällä ehdotonta kieltoa joidenkin tavarantavalmistajan tai palvelujen tarjoajan nimenomaisten tavaroiden, palvelujen, nimen, tavaramerkin tai toiminnan sanallisesta tai kuvallisesta esittämisestä. Esittämisen mahdollisuus kuuluu sitä paitsi keskeisenä osana ilmaisen vapautteen semminkin kun tavaramerkit ovat tärkeällä sijalla nykymaailmassa.

33. Käytännössä, kun otetaan huomioon piilomainonnan tarkoituksellisuus, eron tekeminen piilomainonnan ja tuotteiden, palveluiden, tavaramerkkien tai taloudellisten toimijoiden luvallisen nimeämisen välillä voi osoittautua melko hankalaksi kansallisille viranomaisille. Komissio katsoo asianmukaiseksi soveltaa tuotteen, palvelun, tavaramerkin tai yrityksen nimen ”sopimattoman silmiinpistävyyden” perustetta: sopimattomuus voi johtua erityisesti kyseisen tavaramerkin tai tuotteen tai palvelun toistuvasta esiintymisestä tai tavasta, jolla mainitut tekijät esitetään tai niitä korostetaan. Tällöin on syytä ottaa huomioon niiden ohjelmien toimituksellinen sisältö, joihin nämä tekijät sijoittuvat (tiedotusohjelmat, pitkät elokuvat jne.).

34. Tuotteen näyttäminen silmiinpistävästi voi olla piilomainontaa esimerkiksi silloin, jos näyttäminen ei ole perusteltua ohjelman toimituksellisten tarpeiden kannalta vaan on seurausta toimitukselliseen sisältöön kohdistuvasta kaupallisesta vaikuttamisesta tai voi johtaa yleisöä harhaan toiminnan luonteen suhteen.

2.6 Teleostosesitykset

35. Direktiivin mukaan jotain televisiokanavaa voidaan käyttää yksinomaan teleostosesityksiin, ja se voi lähettää niitä koko päivän. Komissiota on pyydetty täsmentämään, millä tavoin direktiivin säännöksiä on sovellettava, jos kaksi eri luvan nojalla toimivaa kanavaa käyttää samaa aaltopituutta ja niistä toinen lähettää yksinomaan teleostosesityksiä (yleensä yöllä). Komissio katsoo, että toimiminen samalla aaltopituudella toisen kanavan kanssa ei estä pitämistä teleostospalveluja tarjoavaa kanavaa yksinomaan teleostosesityksille varattuna kanavana, jolla niin muodoin on oikeus direktiivin 19 artiklan säännösten tarjoamiin mahdollisuuksiin.

36. Molemmilla kanavilla on kuitenkin syytä olla oma toimilupia, ja niiden tulee toimia selvästi erillään toisistaan, niin ettei aiheudu sekaantumisen vaaraa. On syytä huolehtia siitä, että samalla aaltopituudella toimivan toisen kanavan nimeen tai logoon ei viitata ja että kanavat erotetaan selvästi ohjelmaoppaissa siitä riippumatta, ovatko oppaat paperi- vai sähköisessä muodossa (Electronic Programme Guide, EPG).

3. UUDET MAINOSTEKNIIKAT

37. Tiedonannossaan periaatteista ja suuntaviivoista yhteisön audiovisuaalipolitiikalle digitaaliaikaa varten⁽³¹⁾ komissio kiinnittää huomiota uusiin mainostekniikoihin kuten jaettuun kuvaruutuun ja virtuaalimainontaan sekä niiden mukanaan tuomiin kysymyksiin suhteessa eräisiin direktiivissä asetettuihin perussääntöihin kuten piilomainonnan kieltoon⁽³²⁾ ja tarpeeseen erottaa mainonta ja muu ohjelmasisältö selvästi toisistaan⁽³³⁾. Tiedonannossa korostetaan olevan ”tärkeää, ettei uuden mainontatekniikan kehitystä rajoiteta vaan että taataan peruseriaatteitten (. . .) pysyminen voimassa”.

38. Riippumaton konsultti on tehnyt komission aloitteesta tutkimuksen uusien mainostekniikoiden kehityksestä⁽³⁴⁾. Komissio on esittänyt tutkimuksen tärkeimmät päätelmät neljännessä kertomuksessaan. Tutkimuksessa todetaan, että jaettu kuvaruutu, virtuaalimainonta ja vuorovaikutteinen mainonta eivät sinänsä ole ristiriidassa direktiivin kanssa. Niiden todellinen käyttö ja merkitys sekä viranomaisten suhtautuminen niihin vaihtelee kuitenkin suuresti jäsenvaltioittain.

39. Jaettu kuvaruutu on kielletty eräissä jäsenvaltioissa (Portugali ja Ranska) mutta sallittu toisissa kuten Saksassa ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa. Saksa on ainoa valtio, joka on antanut asiaa koskevaa erityissäännöstöä. Virtuaalimainonta on kielletty Ranskassa, Portugalissa ja Norjassa niiden periaatteiden vastaisena, joilla hallinnoidaan mainosten sijoittelua ohjelmiin, mutta sallittu Kreikassa ja Espanjassa. Yhdistyneessä kuningaskunnassa ja Saksassa on jopa annettu virtuaalimainontaa koskevaa erityissäännöstöä. Edelleen tutkimuksesta ilmenee, että Yhdistynyt kuningaskunta lienee ainoa jäsenvaltio, joka on antanut vuorovaikutteista mainontaa koskevaa erityissäännöstöä. ITC:n (Independent Television Commission)⁽³⁵⁾ ohjeita ja EGTA:n (European Group of Television Advertisers)⁽³⁶⁾ toimintasääntöjä lukuun ottamatta ei liene olemassa mitään erityissääntöä, jota voitaisiin soveltaa vuorovaikutteisiin kaupallisiin palveluihin, sillä vuorovaikutteinen mainonta on vielä koekäytäväläisessä useimmissa jäsenvaltioissa.

40. Lisäksi tutkimuksesta ilmenee, että erilainen suhtautuminen uusiin mainostekniikoihin kansallisessa lainsäädännössä johtuu usein direktiivin keskeisten säännösten erilaisista tulkinnoista.

3.1 Jaettu kuvaruutu

41. Jaettu kuvaruutu tarkoittaa toimituksellisen sisällön ja mainonnallisen sisällön samanaikaista tai rinnakkaista lähettämistä esimerkiksi siten, että yksi tai useita mainospaloja ilmestyy erityiseen ikkunaan ohjelman aikana ja kuvaruudussa näkyy kaksi eri kuvaa. Tämä tekniikka antaa katsojalle mahdollisuuden jatkaa varsinaisen ohjelman katsomista mainospalan lähettämisen aikana edellyttäen, että mainokselle ei ole varattu liikaa tilaa.

42. Rajatylittäviä televisiolähetyksiä koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen puitteissa toimiva pysyvä komitea on antanut lausunnon, jonka mukaan mainonta jaetulla kuvaruudulla kuuluu yleissopimuksen soveltamisalaan, mutta sitä ei voida hyväksyä kyseisen yleissopimuksen mukaiseksi, ellei se täytä seuraavia ehtoja: i) ohjelmien ja mainonnan selkeä ja helposti tunnistettava erottaminen, ii) muiden yleissopimuksen vaatimusten täydellinen noudattaminen erityisesti sen 7 artiklan (lähetystoiminnan harjoittajan vastuu), 11 artiklan (mainonnan yleiset säännöt), 12 artiklan (mainosten kesto), 13 artiklan (mainonnan muoto ja esitystapa), 14 artiklan (mainosten sijoitus) ja 15 artiklan (eräiden tuotteiden mainonta) ⁽³⁷⁾ osalta.

43. Säännöstö, jonka alainen jaetun kuvaruudun tekniikka on, vaihtelee sen mukaan, käytetäänkö tekniikkaa televisiomainosten lähettämiseen vai onko kyseessä vain televisio-ohjelman sponsorin logon tai nimen näyttäminen.

3.1.1 Jaettu kuvaruutu ja televisiomainonta

44. Direktiivin 1 artiklan c kohdan nojalla "televisiomainonnalla" tarkoitetaan kaikenlaista ilmoitusta, joka lähetetään televisiossa joko maksua tai muuta vastiketta vastaan ja jonka tarkoituksena on edistää tavaroiden tai palvelujen, mukaan lukien kiinteä omaisuus tai oikeudet ja sitoumukset, toimittamista maksua vastaan. Jos jaetun kuvaruudun tekniikka palvelee kyseisten ilmoitusten lähettämistä, sitä on kohdeltava direktiivin mukaisesti samalla tavoin kuin muitakin mainosviestejä.

45. Esitystapa (10 artikla). Toimituksellinen sisältö ja kaupallinen viesti erotetaan toisistaan yleensä ajallisesti: mainos on sijoitettu ohjelmien väliin tai haluttaessa niiden keskelle ja erotettu kyseisistä ohjelmista visuaalisten tai akustisten ominaisuuksiensa perusteella tunnistettavalla väliiruudulla. Direktiivin tekstistä ja tarkoituksesta seuraa kuitenkin, että ajallinen erottaminen muusta ohjelmasta ei välttämättä ole tarpeen, jos televisioyhtiön omaksumat akustiset tai optiset keinot mahdollistavat pääsyn lainsäätäjän toivomaan tulokseen, toisin sanoen sen välttämisen, että katsojat sekoittaisivat mainonnan ja toimituksellisen sisällön toisiinsa.

46. Optisin ja/tai akustisin keinoin toteutettava paikallinen erottaminen voi tarvittaessa mahdollistaa direktiivin 10 artiklan 1 kohdan täyttämisen. Kyseinen paikallinen erottaminen voidaan toteuttaa siten, että mainos ja teleostosesitys tulevat helposti tunnistettaviksi ja ne erotetaan selvästi muusta ohjelmasta.

47. Mainosten ja toimituksellisen sisällön erottamisen periaatetta ei siis ole tulkittava siten, että jaetun kuvaruudun käyttö mainonnassa olisi kiellettyä. Siinä on kuitenkin noudatettava direktiivin 10 artiklan säännöksiä toimituksellisen ja mainonnallisen sisällön erottamisesta. Tämä merkitsee, että käytettäessä jaettua kuvaruutua mainontaan tämän on oltava helposti tunnistettavaa ja selvästi erotettua muusta ohjelmistosta akustisin tai optisin keinoin, jotta katsojat eivät voi sekoittaa mainoksia ja toimituksellista sisältöä toisiinsa. Optisin tai akustisin keinoin toteutettava paikallinen erottaminen riittää, kunhan mainos erottuu selvästi ja televisionkatsojat voivat tunnistaa sen helposti.

48. Jaetun kuvaruudun tekniikkaa käytetään yleensä lyhyehköjen mainospalojen lähettämiseen. Jaetun kuvaruudun muodossa lähetettyjä mainospaloja on kohdeltava direktiivin 11 ja 18 artiklojen säännösten mukaisesti kuten muitakin televisio-mainospaloja.

49. Sijoittelu (11 artikla). Direktiivin 11 artiklan tarkoituksena on toisaalta suojata televisionkatsojia liialliselta mainonnalta, toisaalta suojella teosten taloudellista arvoa ja eheyttää oikeuksienomistajien etujen edellyttämällä tavalla ⁽³⁸⁾. Niinpä on syytä hankkia teoksen oikeuksienomistajien suostumus kussakin tapauksessa, kun mainoksen lähettämiseen käytetään jaettua kuvaruutua. Lisäksi silloinkin, kun teoksen oikeuksienomistajien suostumus on saatu, ja jotta televisionkatsojia voidaan suojella liialliselta mainonnalta, mainoksen lähettäminen jaettua kuvaruutua käyttäen on jo sinänsä vastoin direktiivin 11 artiklan säännöksiä, jos se loukkaa esitettävän audiovisuaalisen teoksen eheyttä.

50. Kesto (18 artikla). Jaetun kuvaruudun mainonnalliseen käyttöön on sovellettava kaikilta osin mainonnan tuntikohtaista ja päivittäistä kestoja koskevia 18 artiklan säännöksiä. Se seikka, että 18 artiklan 2 kohdassa tarkoitettulla tavalla jaettua kuvaruutua käyttäen lähetetyt mainospalat ja teleostosesitykset peittävät vain osan televisioruudusta, ei voi olla perusteluna kyseisten säännösten lievennettyyn tulkintaan.

51. Mainonnan sisältö. Jaettua kuvaruutua käyttäen toteutussa mainonnassa on noudatettava 12 ja 16 artiklan säännöksiä ihmisarvon ja alaikäisten suojelusta sekä 13 ja 15 artiklan sääntöjä tiettyjen tuotteiden mainonnan kiellostä tai rajoittamisesta.

52. Jaettua kuvaruutua käyttäen toteutettu mainonta on direktiivin mukaista, jos se on helposti tunnistettavaa ja selvästi erotettua muusta ohjelmistosta akustisin tai optisin keinoin siten, että televisionkatsojat eivät voi sekoittaa toisiinsa mainontaa ja toimituksellista sisältöä. Jaetun kuvaruudun käyttö ei saa häitätä niiden ohjelmien eheyttä, joiden yhteydessä mainokset esitetään. Jaettua kuvaruutua käyttäen toteutettuun mainontaan on sovellettava kaikkia mainosten esitystapaa (10 artikla), sijoittelua (11 artikla), kestoa (18 artikla) ja sisältöä (12–16 artikla) koskevia direktiivin säännöksiä.

3.1.2 Jaettu kuvaruutu ja sponsorointi

53. Direktiivin 1 artiklan e kohdan nojalla "sponsoroinnilla" tarkoitetaan kaikkea osallistumista televisio-ohjelmien rahoitukseen, jos rahoitus tulee yritykseltä, jonka tarkoituksena on mainostaa nimeään, tavaramerkkiään, imagoaan, toimintaansa tai tuotteitaan⁽³⁹⁾. Sponsorointia koskevaa direktiivin 17 artiklaa tulkitsevan RTI-tuomion mukaan direktiivin 17 artiklan 1 kohdan b alakohdalla on tulkittava siten, että siinä ei kielletä sponsorin nimen ja/tai logon sijoittamista muuallekaan kuin ohjelman alkuun tai loppuun. Kyseisen oikeuskäytännön mukaan ei siis ole estettä käyttää jaetun kuvaruudun tekniikkaa sponsorin logon ja/tai nimen näyttämiseksi sponsoroidun ohjelman lähetyksen aikana⁽⁴⁰⁾.

54. Jos jaetun kuvaruudun tekniikkaa käytetään ohjelman sponsorin tunnistamisen mahdollistamiseksi, tämän on tapahduttava direktiivin 17 artiklan säännöksiä noudattaen. Lisäksi direktiivin järjestelmällisestä ja sen tarkoituksena mukaisesta tulkinnasta seuraa, että sponsorin logon ja/tai nimen esittäminen siten, että siitä aiheutuisi haittaa sponsoroidun ohjelman eheydelle, olisi direktiivin vastaista. Ohjelman eheydelle aiheuttavaa haittaa arvioitaessa otetaan huomioon erityisesti esittämisen kesto ja siihen käytetty tila.

55. Lisäksi puolueettomalla tutkimuksella sekä yhteyskomiteassa käydyillä keskusteluilla on osoitettu, että suhtautuminen sponsorointiin vaihtelee kansallisissa lainsäädännöissä etenkin viitattaessa sponsorin tai kolmannen osapuolen tuotteisiin. Tässä suhteessa 17 artikla ei sisällä ehdotonta kieltoa. Artiklan 1 kohdan e alakohdassa sponsoroinnin tarkoituksiksi määritel-

lään jopa sponsorin mahdollisuus mainostaa toimintaansa. Huomattakoon 17 artiklan 1 kohdan c alakohdassa kuitenkin säädettävän, että kyseisissä ohjelmissa ei saa rohkaista ostamaan tai vuokraamaan sponsorin tai kolmannen osapuolen tuotteita tai palveluja. Kyseisistä säännöksistä seuraa, että sponsoroitujen ohjelmien lähetyksen aikana ei yleensä voi nimenomaisesti viitata sponsorin tai kolmannen osapuolen tuotteisiin tai palveluihin, paitsi jos viittauksen yksinomaista tarkoituksena on sponsorin tunnistaminen tai kyseisen ohjelman ja sen sponsorineen yrityksen välisen yhteyden osoittaminen.

56. Sponsoroitujen ohjelmien esittämisen aikana ei voi nimenomaisesti viitata sponsorin tai kolmannen osapuolen tuotteisiin tai palveluihin paitsi siltä osin kuin viittauksen yksinomaista tarkoituksena on sponsorin tunnistaminen tai kyseisen ohjelman ja sitä sponsorineen yrityksen välisen yhteyden osoittaminen.

3.2 Vuorovaikutteinen mainonta

57. Vuorovaikutteinen mainonta antaa televisionkatsojalle mahdollisuuden toimittaa tietoja suoraan ohjelman lähettäjälle vastakanavan avulla tai toimia vuorovaikutteisesti ja ajallisesti rajoituksetta ympäristössä, jossa hän haluaa vaikuttaa. Näiltä osin komissio viittaa EGTA:n menettelysääntöihin ja ITC:n toimintaohjeisiin⁽⁴¹⁾.

58. Vuorovaikutteinen mainonta on televisionkatsojan henkilökohtaisesta pyynnöstä toimitettu palvelu. Se on sellaisenaan yksi tietoyhteiskunnan palveluista eikä kuulu direktiivin soveltamisalaan⁽⁴²⁾. Katsoja käynnistää vuorovaikutteisen mainonnan yleensä kuitenkin jonkin lineaarisen ohjelman yhteydessä lähetetystä mainosviestistä. Mainospalaan ilmestyyvä vilkkuva palkki kehottaa katsojaa napsauttamaan kaukosäädintään lisätietojen saamiseksi. Katsoja pääsee vuorovaikutteiseen sovellukseen lähetettyään asiaa koskevan viestin kaukosäätimellään. Tästä seuraa, että niin kauan kuin katsoja ei ole varta vasten päättänyt siirtyä vuorovaikutteiseen ympäristöön, televisio-ohjelma jatkuu lineaarisena lähetyksenä, joka kuuluu Televisio ilman rajoja -direktiivin soveltamisalaan.

59. Lisäksi koska televisionkatsoja siirtyy vuorovaikutteiseen kaupalliseen ympäristöön lineaarisesta ohjelmasta, hän voi oikeutetusti odottaa saavansa nauttia vastaavasta kuluttajansuojatasosta kuin Televisio ilman rajoja -direktiivin säännösten puitteissa.

60. Sitä paitsi vuorovaikutteiseen sovellukseen siirtymistä välittömästi edeltäneet lineaariset ohjelmat kuuluvat Televisio ilman rajoja -direktiivin soveltamisalaan. Tästä seuraavat käytännön vaikutukset on syytä täsmentää käsillä olevassa tiedonannossa.

61. Ensinnäkin mainosten ja toimituksellisen sisällön erottamisen periaatteen mukaisesti vuorovaikutteisuuskuvake, jota napsauttamalla televisionkatsoja pääsee vuorovaikutteiseen ympäristöön, on sijoitettava mainoslähettykseen, joka puolestaan on erotettava selvästi tunnistettavasti toimituksellisesta ohjelmasta. Kuvake voidaan sijoittaa tavanomaiseen tai jaetun kuvaruudun tekniikalla lähetettyyn mainospalaan. Viimeksi mainitussa tapauksessa on saatava oikeuksienomistajien lupa ⁽⁴³⁾.

62. Toiseksi televisionkatsoja ei voida ohjata pelkällä vuorovaikutteisuuskuvakkeen napsautuksella sellaisiin mainoksiin, jotka olisivat ristiriidassa direktiivin 12–16 artiklan säännösten kanssa.

63. Kolmanneksi, kun otetaan huomioon direktiivin 16 artikla, jossa säädetään, että televisiomainonnassa "ei saa suoraan kehottaa alaikäisiä ostamaan tuotetta tai palvelua käyttämällä hyväksi heidän kokemattomuuttaan tai herkkäuskoisuuttaan", lastenohjelmien välissä tai niiden aikana lähetettävät mainospalat eivät saa sisältää kuvakkeita, joita napsauttamalla päästäisiin suoraan ominaisuuksiltaan 16 artiklalla kielletyn televisiomainonnan kaltaiseen vuorovaikutteiseen mainontaan. Edelleen, kun otetaan huomioon direktiivin 15 artikla, joka sisältää tiettyjä alkoholijuomien televisiomainontaa ja teleostosesityksiä koskevia rajoituksia, sellaisessa alkoholijuomien vuorovaikutteisessa mainonnassa, johon voidaan päästä suoraan lineaarisesta ohjelmasta, on noudatettava alkoholijuomien mainonnan ja teleostosesitysten periaatteita sellaisina kuin ne on vahvistettu mainituissa 15 artiklassa.

64. Mainonnan tunnistamista koskevia 10 artiklan säännöksiä vastaavalla tavalla televisionkatsojalle on ilmoitettava vuorovaikutteisen kaupallisen ympäristön tulosta asianmukaisin optisin ja/tai akustisin keinoin, jotta hän voi toimia vapaasti ja tietoisesti eikä häntä harhauteta niiden viestien kaupallisen luonteen suhteen, jotka hänelle osoitetaan vuorovaikutteisessa ympäristössä. Televisionkatsojan tietoon on saatettava, että kun hän napsauttaa kyseistä kuvaketta, hän siirtyy Televisio ilman rajoja -direktiivillä yhteisön tasolla säännellystä lineaarisesta ympäristöstä sähköistä kaupankäyntiä koskevalla direktiivillä ⁽⁴⁴⁾ säänneltyyn vuorovaikutteiseen kaupalliseen ympäristöön. Asia voidaan varmistaa siten, että ensimmäisen napsautuksen jälkeen ilmestyy varoitettava väliruutu ja katsoja pääsee vuorovaikutteiseen sovellukseen varsinaisesti vasta toisella napsautuksella. On jäsenvaltioiden vastuulla säätää asianmukaisista toimenpiteistä, joilla televisionkatsoja suojataan tässä suhteessa.

65. Niin kauan kuin katsoja ei ole päättänyt siirtyä vuorovaikutteiseen sovellukseen, televisio-ohjelma jatkuu lineaarisena lähettyksenä, joka kuuluu Televisio ilman rajoja -direktiivin soveltamisalaan. Tästä seuraa, että kyseisen direktiivin säännöksiä on sovellettava erityisesti velvoitteeseen erottaa toisistaan mainonnallinen viestintä ja toimituksellinen sisältö, mainosten sisältöön sekä ihmisarvon ja alaikäisten suojeluun. Sen sijaan jos televisionkatsoja päättää vapaasti ja tietoisesti siirtyä vuorovaikutteiseen ympäristöön, hänelle osoitettuihin viesteihin ei ole sovellettava Televisio ilman rajoja -direktiivin säännöksiä eikä varsinkaan mainosten sijoittelua (11 artikla) tai niiden kestoa (18 artikla) koskevia säännöksiä vaan sähköistä kaupankäyntiä koskevan direktiivin säännöksiä. Siitä riippumatta, onko kyse lineaarisesta vai vuorovaikutteisesta ohjelmälähettyksestä, on kuitenkin syytä noudattaa alaikäisten ja ihmisarvon suojelua koskevia suosituksia ⁽⁴⁵⁾.

3.3. Virtuaalisponsorointi

66. Virtuaalimainonnalla tarkoitetaan virtuaalitekniikan käyttöä mainonnallisten viestien sijoittelussa erityisesti urheilutapahtumien televisioinnissa. Kyseisessä tekniikassa urheilupaikalla olevat mainosjulisteet korvataan virtuaalijulistein tai kokonaan uusin (haluttaessa kolmiulotteisin) kuvin. Virtuaalimainonnasta on annettu EBU:n muistio ⁽⁴⁶⁾ sekä ITC:n toimintaohjeita ⁽⁴⁷⁾.

67. Komissio katsoo, että kyseisen tekniikan käyttö on direktiivin mukaista. Siitä ei kuitenkaan saa olla haittaa televisiokatsojan mukavuudelle tai katsomiselämykselle ⁽⁴⁸⁾, se ei saa loukata ohjelmien eheyttä tai arvoa eikä vahingoittaa oikeuksienomistajien etuja ⁽⁴⁹⁾. Virtuaalimainosten sijoittelussa on otettava huomioon nämä yleisen edun mukaiset tavoitteet.

68. Lähetystoiminnan harjoittajille ja televisionkatsojille on ilmoitettava etukäteen virtuaalikuviin sisällymisestä ohjelmiin. Virtuaalikuviin sijoittaminen edellyttää ennakkosopimusta televisioitavan tapahtuman järjestäjän ja oikeuksienomistajien kanssa.

69. Jos virtuaalimainoksen sijoittaminen on suoraan tai välillisesti lähetystoiminnan harjoittajan valvonnassa, ja se saa sijoittamisesta rahallisen vastikkeen, virtuaalimainos voidaan hyväksyä erityisesti urheilutapahtuman televisioinnin yhteydessä, jos sitä voidaan pitää sponsorointina direktiivissä tarkoitettussa mielessä. Virtuaalisponsorointia voidaan tällöin käyttää erityisesti urheilutapahtumien televisioinnin yhteydessä siten, että virtuaalimainoksia sijoitetaan yksinomaan sellaisiin urheilukentän tai -paikan kohtiin, joihin mainoksia voidaan fyysisesti sijoittaa ja jotka on tavallisesti mainoskäyttöön tarkoitettu. Ohjelmaan sijoitetut virtuaalimainokset eivät myöskään saa olla näkyvämpiä tai huomiota herättävämpiä kuin samalle paikalle tavanomaisesti ja fyysisesti asetetut mainokset. Lisäksi on kaikilta osin noudatettava sponsorointia koskevia säännöksiä ja erityisesti niitä, jotka sisältyvät direktiivin 1 ja 17 artiklaan.

4. PÄÄTELMÄT

70. Tämän tulkitsevan tiedonannon tavoitteena on täsmentää direktiivin säännösten soveltamista eräisiin kaupallisiin menettelytapoihin ja uusiin mainostekniikoihin pelinsääntöjen selventämiseksi ja oikeusvarmuuden lisäämiseksi toimijoiden kanalta. Tiedonanto ei vaikuta tulkintoihin, jotka tuomioistuin ylimpänä perustamissopimusta ja johdettua oikeutta tulkitsevana elimenä mahdollisesti antaa kyseisistä säännöksistä ja käsitteistä.

71. Tämän tulkitsevan tiedonannon tavoitteena on täsmentää direktiivin nykyisiä säännöksiä eikä esittä uusia. Se ei vai-

kuta ratkaisuihin, joihin komissio päätyy työskentelyssään ja jotka johtavat tarvittaessa direktiivin muutokseen, eikä muiden yhteisön oikeuteen kuuluvien kuten esimerkiksi tekijänoikeutta⁽⁵⁰⁾ koskevien säännösten soveltamiseen.

72. Tämä tiedonanto ei vaikuta jäsenvaltioiden mahdollisuuteen hyväksyä yksityiskohtaisempia ja tiukempia säännöksiä direktiivin 3 artiklan mukaisesti.

73. Lopuksi komissio korostaa menettelysääntöjen sekä itse-sääntelyn mekanismien merkitystä direktiivin periaatteiden ja säännösten konkreettisesti täytäntöönpanossa.

⁽¹⁾ EYVL L 298, 17.10.1989, s. 23.

⁽²⁾ EYVL L 202, 30.7.1997, s. 60.

⁽³⁾ Direktiivin 10 artikla.

⁽⁴⁾ Direktiivin 11 artikla.

⁽⁵⁾ Direktiivin 18–19 a artikla.

⁽⁶⁾ Direktiivin 12 ja 16 artikla.

⁽⁷⁾ Sponsoroinnin osalta 17 artikla; teleostoslähetysten osalta 18 a ja 19 artikla.

⁽⁸⁾ Direktiivin 13, 14, 15 ja 17 artikla.

⁽⁹⁾ Direktiivi 84/450/ETY sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 97/55/EY.

⁽¹⁰⁾ KOM(2003) 784 lopullinen.

⁽¹¹⁾ Komission neljäs kertomus neuvostolle, Euroopan parlamentille, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle direktiivin 89/552/ETY ”televisio ilman rajoja” soveltamisesta (KOM(2002) 778 lopullinen) on saatavissa seuraavasta Internet-osoitteesta: http://europa.eu.int/comm/avpolicy/regul/twf/applica/comm2002_778final_fi.pdf

⁽¹²⁾ Kaikkiin julkisiin kannanottoihin voi tutustua seuraavalla Internet-sivustolla: <http://europa.eu.int/comm/avpolicy/regul/review-twff2003/contribution.htm>

⁽¹³⁾ Päätelmiin voi tutustua seuraavalla Internet-sivustolla: <http://www.comunicazioni.it/en/Img/8/Conclusioni%20in%20inglese.pdf>

⁽¹⁴⁾ Komission Televisio ilman rajoja -direktiivin 23 a artiklan nojalla perustettu komitea, jonka tehtävänä on erityisesti helpottaa direktiivin tehokasta täytäntöönpanoa.

⁽¹⁵⁾ Ks. kertomus direktiivin 89/552/ETY täytäntöönpanosta sekä ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi televisioitoimintaa koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annetun direktiivin 89/552/ETY muuttamisesta, KOM(95) 86 lopullinen, s. 43.

⁽¹⁶⁾ Ranskankielisessä versiossa ”heure d’horloge”, ruotsinkielisessä ”timme mellan hela klockslag”, tanskankielisessä ”klokke-time”, espanjankielisessä ”hora de reloj”, italiantielisessä ”oro d’orologio”, portugalinkielisessä ”hora de relógio”, saksankielisessä ”gerechnet ab einer vollen Stunde” ja hollanninkielisessä ”klokuur”.

⁽¹⁷⁾ Direktiivin 18 artiklan 1 kohta.

⁽¹⁸⁾ Artiklassa säädetään, että teleostoslähetyksille varattujen ohjelmapaikkojen päivittäinen enimmäismäärä kanavalla, joka ei ole varattu yksinomaan teleostoslähetyksille, on kahdeksan ja että niiden kokonaiskesto saa olla korkeintaan kolme tuntia päivässä.

⁽¹⁹⁾ EYTI, 9. tammikuuta 2003, Nani Givane e.a. vastaan Secretary of State for the Home Department, asia C-257/2000, 37 kohta, Kok. 2003 s. I-345.

⁽²⁰⁾ EYTI, 28. lokakuuta 1999, Arbeitsgemeinschaft Deutscher Rundfunkanstalten (ARD) vastaan PRO Sieben Media AG, asia C-6/98 (”ARD”), 30 ja 31 kohta, Kok. 1999, s. I-7599.

⁽²¹⁾ EYTI, 26. huhtikuuta 1988, Bond van Adverteerders, asia C-352/85, 36 kohta, Kok. 1988, s. 2 085.

⁽²²⁾ Yleissopimuksen konsolidoitu versio on saatavissa seuraavalta sivustolta: http://www.coe.int/T/F/Droits%5Fde%5F%27Homme/Media/2%5FT%2D%2D%2D%5FTexte%5Fde%5F%5F%5FConvention/PDF_E%20CETT.pdf

⁽²³⁾ Ks. selittävän kertomuksen, sellaisena kuin se on muutettuna 1. maaliskuuta 2002 voimaan tulleen pöytäkirjan määräyksillä, 228 kohta, joka on saatavissa seuraavalta sivustolta: <http://conventions.coe.int/Treaty/EN/Reports/Html/132.htm>

⁽²⁴⁾ Edellä mainitun selittävän kertomuksen 229 kohta.

⁽²⁵⁾ Ks. Euroopan audiovisuaalialan seurantakeskuksen tutkimus ”The insertion of short advertisement spots during football matches”, joka on saatavissa seuraavasta Internet-osoitteesta: http://www.obs.coe.int/online_publication/expert/ad_football.html

⁽²⁶⁾ EYTI, 23. lokakuuta 2003, RTL Television GmbH vastaan Niedersächsische Landesmedienanstalt für privaten Rundfunk, asia C-245/01 ”RTL”, 64 kohta, Kok. ei julkaistu.

- (27) Huomattakoon, että vuoden 1989 englanninkielisessä versiossa käytetty ilmaus oli "programmed duration". Vuoden 1997 muutetussa tekstissä se on korvattu ilmauksella "sheduled duration", jotta on selvää, että kyseisellä kestolla tarkoitetaan nimenomaan televisioyhtiön ohjelmaluettelossa ilmoitettua kestoa.
- (28) Edellä mainitun selittävän kertomuksen 247 kohta.
- (29) Komission toinen kertomus neuvostolle, Euroopan parlamentille sekä talous- ja sosiaalikomitealle on saatavissa seuraavasta osoitteesta: <http://europa.eu.int/comm/avpolicy/regul/twf/applica/156fi.htm>
- (30) EYTI, 12. joulukuuta 1996, Reti Televisive Italiane SpA (RTI), Radio Torre, Rete A Srl, Vallau Italiana Promomarket Srl, Radio Italiana Solo Musica Srl e.a. ja Gete Srl vastaan Ministero delle Poste e Telecomunicazioni, asiat C-320, 328, 329, 337-339/94 ("RTI"), Kok. I-6471, 37 kohta.
- (31) Komission tiedonanto neuvostolle, Euroopan parlamentille, talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle, annettu 14. joulukuuta 1999, KOM(1999) 657 lopullinen.
- (32) 10 artiklan 4 kohta.
- (33) 10 artiklan 1 kohta.
- (34) Tutkimuksen ovat tehneet Bird & Bird ja Carat Crystal, ja se on saatavissa seuraavasta osoitteesta: http://europa.eu.int/comm/avpolicy/stat/bird_bird/pub_rapportfinal_en.pdf
- (35) Yhdistyneen kuningaskunnan valvontaelin, jonka toimivaltaa käyttää nykyisin OFCOM. Vuorovaikutteista mainontaa koskevat ITC:n toimintaohjeet ovat saatavissa seuraavasta osoitteesta: http://www.ofcom.org.uk/codes_guidelines/broadcasting/tv/vrs_code_notes/i_tv/?a=87101
- (36) Kaupallista viestintää ja uusia vuorovaikutteisia palveluita koskevat EGTA:n (European Group of Television advertisers) toimintasäännöt ovat saatavissa seuraavasta osoitteesta: <http://www.egta.com/pages/EGTA-Code-DEF.fr.pdf>
- (37) Pysyvän komitean kokouksessa 29. ja 30. huhtikuuta 2002 hyväksytyyn lausuntoon nro 9 voi tutustua seuraavalla Internet-sivustolla: [http://www.coe.int/T/E/Human_Rights/Media/2_T-TT/5_Meeting_reports/T-TT\(2002\)002%20E%20Report%2030e.asp#TopOfPage](http://www.coe.int/T/E/Human_Rights/Media/2_T-TT/5_Meeting_reports/T-TT(2002)002%20E%20Report%2030e.asp#TopOfPage).
- (38) Tämä ilmenee erityisesti 11 artiklan 1 kohdasta sekä edellä mainitusta tuomiosta asiassa C-245/1, RTL.
- (39) Katso näiden käsitteiden määritelmät direktiivin 1 artiklasta.
- (40) Edellä mainittu RTI-tuomio.
- (41) Ks. edellä mainitut tekstit.
- (42) Suoja, jonka harhaanjohtavaa mainontaa koskeva direktiivi tarjoaa kuluttajille, kattaa kuitenkin myös vuorovaikutteisen mainonnan. Kun hyvän kauppatavan vastaista kauppaa koskeva puitedirektiivi on tullut voimaan, myös sen säännöksiä on sovellettava vuorovaikutteiseen mainontaan.
- (43) Ks. edellä 51 kohta.
- (44) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2000/31/EY, annettu 8 päivänä kesäkuuta 2000, tietoyhteiskunnan palveluja, erityisesti sähköistä kaupankäyntiä, sisämarkkinoilla koskevista tietyistä oikeudellisista näkökohdista ("Direktiivi sähköisestä kaupankäynnistä") (EYVL L 178, 17.7.2000, s. 1).
- (45) Neuvoston suositus 98/560/EY, annettu 24 päivänä syyskuuta 1998, Euroopan audiovisuaalisia ja tietopalveluja tuottavien yritysten kilpailukyyn parantamisesta edistämällä kansallisia järjestelmiä, joiden tarkoituksena on saattaa alaikäisten ja ihmisarvon suojele vertailukelpoiselle ja tehokkaalle tasolle (EYVL L 270, 7.10.1998, p. 48).
- (46) EBU:n (European Broadcasting Union) muistio virtuaalimainonnasta on saatavissa seuraavasta osoitteesta: http://www.ebu.ch/CMSimages/en/leg_virtual_advertising_tcm6-4366.pdf
- (47) ITC:n toimintaohjeet virtuaalimainonnasta ovat saatavissa seuraavasta osoitteesta: http://www.ofcom.org.uk/codes_guidelines/broadcasting/tv/adv_spon/advertising_standards/rules_amount_scheduling_adv/va_note?a=87101.
- (48) Televisionkatsoja katsotaan tässä mielessä kuluttajaksi, ja hänen etunsa huomioon ottaminen ilmenee myös edellä mainitun RTL-tuomion 62–65 kohdasta.
- (49) Edellä mainitun RTL-tuomion 52 kohta.
- (50) Erityisesti Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2001/29/EY, annettu 22 päivänä toukokuuta 2001, tekijänoikeuden ja lähioikeuksien tiettyjen piirteiden yhdenmukaistamisesta tietoyhteiskunnassa (EYVL L 167, 22.6.2001, s. 10).

VALTIONTUKI – RANSKA

Tuki C 10/04 (ex N 94/04) – Rakennemuudistustuki Bullille

Kehotus huomautusten esittämiseen EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan 2 kohdan mukaisesti

(2004/C 102/03)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

Komissio on ilmoittanut 16. maaliskuuta 2004 päivätyllä, tätä tiivistelmää seuraavilla sivuilla todistusvoimaisella kielellä toistetulla kirjeellä Ranskalle päätöksestään aloittaa EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu menettely, joka koskee mainittua tukea.

Asianomaiset voivat esittää huomautuksensa tuesta, jota koskevan menettelyn komissio aloittaa, kuukauden kuluessa tämän tiivistelmän ja sitä seuraavan kirjeen julkaisemisesta. Huomautukset on lähetettävä osoitteeseen:

Euroopan komissio
 Kilpailun pääosasto
 Valtiontukien kirjaamo
 B-1049 Bruxelles/Brussel
 Faksi (32-2) 296 12 42

Huomautukset toimitetaan Ranskalle. Huomautuksia esittävä asianomainen voi pyytää kirjallisesti henkilöllisyyden luottamuksellista käsittelyä, ja tämä pyyntö on perusteltava.

TIIVISTELMÄ

Menettely

Komissio päätti 13. marraskuuta 2002 EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan 2 kohdassa säädetyn menettelyn, joka koski Ranskan valtion Bull-yritykselle myöntämää 450 miljoonan euroa käteisennakkoa, ja antoi tätä koskevan myönteisen päätöksen edellyttäen, että tuki maksetaan takaisin viimeistään 17. kesäkuuta 2003 ⁽¹⁾. Komissio saattoi asian yhteisöjen tuomioistuimen käsittelyyn 26. marraskuuta 2003, koska Ranska ei ollut noudattanut päätöstä ⁽²⁾. Ranskan viranomaiset ilmoittivat suunnitellusta tuesta 20. helmikuuta 2004 päivätyllä kirjeellä.

Kuvaus tuensaajasta, rakennemuudistussuunnitelmasta ja toimenpiteistä

Bull on kansainvälinen yhtymä, joka valmistaa pääasiassa huipuluokan tietokonepalvelimia ammattimaiseen käyttöön sekä tarjoaa tietotekniikkapalveluita. Vuonna 2003 sen liikevaihto oli 1 265 miljoonaa euroa. Bull on Ranskan lainsäädännön mukainen osakeyhtiö, ja sen pääasialliset osakkaat ovat Ranskan valtio, France Télécom, Motorola ja NEC ⁽³⁾.

Vuonna 1999 Bulliin kohdistui jälleen paineita, jonka vuoksi sen omi myytävä omaisuuttaan ja irtisanottava henkilökuntaansa. Vuodesta 2001 lähtien ongelmat ovat syventyneet entisestään, koska teknologiaosakkeiden arvo on laskenut pörsissä dramaattisesti, Internet-ala on joutunut kriisiin, televiestintämarkkinat ovat romahtaneet ja yritysten voittomarginaali kaaventunut merkittävästi ja kansainväliset paineet kasvaneet. Tulevaisuudessa kysynnän arvellaan kasvavan, mutta hitaammin

kuin viime vuosikymmenen aikana. Lyhyellä aikavälillä ja useampien osa-alueiden osalta markkinaolosuhteiden odotetaan pysyvän vaikeina.

Vuonna 2002 esitetty uusi rakennemuodistussuunnitelma koskee juoksevien kulujen karsimista, henkilöstön vähentämistä 7 800 henkeen vuoden 2003 loppuun mennessä sekä yrityksen vahvuuksiin keskittymistä. Viimeksi mainittuja ovat GCOS-järjestelmäpalvelimet, Bullin tuotteisiin liittyvät tietotekniikkapalvelut sekä uuden avointen palvelimien tuoteryhmän kehittäminen ⁽⁴⁾. Bullin kasvustrategia perustuu kolmeen seuraavaan painopistealueeseen:

- yritysten suurten palvelinten valikoiman parantaminen varmistamalla samalla asiakkaiden käyttämien ratkaisujen jatkuvuus yhdessä kilpailukykyisen teknologian kehittämisen kanssa
- johtoaseman saavuttaminen Euroopassa Intelin 64-bittiseen teknologiaan perustuvien ratkaisujen ja avoimen lähdekoodin tietokoneiden alalla kohdemarkkinoilla
- palvelutoimintojen kehittämisen jatkaminen aloilla, joihin Bull on erikoistunut, erityisesti kaikenkattavien ratkaisujen toimittamisen alalla (laitteet + välitason ohjelmat + sovellukset) kohdennettuna painopistealoille, kuten julkiselle sektorille (vero- ja tullihallinto, sosiaalipalvelut, sähköinen hallinto), puolustukseen ja turvallisuuteen sekä televiestintäalan toimijoille.

⁽¹⁾ EUVL L 209, 19.8.2003, s. 1.

⁽²⁾ Rekisteröity numerolla C 10/2004.

⁽³⁾ <http://www.bull.com>

⁽⁴⁾ Lisätietoja rakennemuodistussuunnitelmasta Ranskan valtion Bull-yritykselle myöntämästä käteisennakosta (pelastamistuki) 13 päivänä marraskuuta 2002 tehdystä komission päätöksestä 2003/599/EY (EUVL L 209, 10.8.2003, s. 1).

Rakenneuudistus suunnitelma, joka on esitelty ilmoituksessa, sisältää rahoituksen. Tuen lisäksi suunnitelman peruseräpäätteitä on kaksi:

- vaihtovelkakirjalainojen haltijoilta otetun 204 miljoonan euron velan vähentäminen 90 prosentilla sekä tarjous arvopaperien muuttamisesta oman pääoman ehtoiseksi arvopapereiksi tai oman pääoman ehtoiseksi arvopapereiksi, joihin liittyy osakeoptio
- pääoman korottaminen markkinoilla ja tähän liittyvä investoijaryhmän antama 33 miljoonan euron takaus.

Ilmoitettu tuki koostuu 517 miljoonan euron maksusta, joka suoritetaan aikaisintaan tammikuussa 2005. Se korvaa pelastustuen, joka maksetaan ensin takaisin. Sen sijaan Ranskan valtio asettaa Bullille voitolliseen tulokseen pääsyä koskevan lausekkeen siten, että Bull maksaa Ranskan valtiolle 23,5 % vahvistetusta liikevoitostaan ennen verojen vähennystä 8 vuoden ajan 31. joulukuuta 2005 päättyvästä varainhoitovuodesta lähtien. Ranskan viranomaisten mukaan tämän lausekkeen arvo on tällä hetkellä 50 ja 60 miljoonan euron välillä.

Alustava arviointi

Ranskan valtion ilmoittama toimenpide on EY:n perustamis-sopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua tukea. Komissio on arvioinut tukea alustavasti valtioneudesta vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseksi ja rakenneuudistukseksi annettujen suuntaviivojen mukaisesti⁽⁵⁾. On selvää, että yrityksen on katsottava olevan vaikeuksissa. Komissio epäilee kuitenkin, että suunnitelma takaa yrityksen kannattavuuden palautumisen. Viimeisimmät taloudellista tilannetta koskevat luvut osoittavat, että kannattavuus palautuu taseen tervehtyessä, mutta komissio arvelee vuoden olevan liian lyhyt aika kannattavuuden palautumisen osoittamiseen. Kyseisiä markkinoita koskevat ennusteet eivät ole kovin yksityiskohtaisia eivätkä sisällöltään samoja. Vaikuttaakin siltä, että useimmat niistä pysyvät varsinkin lyhyellä aikavälillä ongelmallisina. Ranskan viranomaisten toimittamien tietojen tarkastelun perusteella ei ole mahdollista arvioida, voiko Bull hyötyä markkinoiden mahdollisesta kasvusta, kun yrityksen jäljelle jäävät teolliset toiminnot perustuvat suuressa määrin sellaisten järjestelmien valmistamiseen, joiden kilpailutilanne on kireä. Lisäksi pääomakorotusta koskeva suunnitelma ei sisällä uusia yhteistyökumppaneita jo aiempien eli France Télécomin ja NECin lisäksi.

Komissio epäilee myös tuen suuren määrän vuoksi, voidaanko kilpailun vääristyminen estää. Samoin se epäilee, onko tuki rajattu vähäisimpään tarvittavaan määrään ja tuoko tuki yritykselle ylimääräistä likviditeettiä, jonka se voisi puolestaan kohdentaa aggressiivisiin ja markkinoita mahdollisesti vääristäviin toimiin rakenneuudistukseen ulkopuolella. Ei ole esimerkiksi selvää, mitkä ovat vakavaraisuuden ja maksukyvyn osuudet tuen maksun jälkeen ja miten ne vertautuvat kyseisillä markkinoilla toimivien kilpailijoiden vastaaviin osuuksiin.

Tähän mennessä saamiensa tietojen ja tekemänsä ennakoarvion perusteella komissio on päättänyt aloittaa EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun menettelyn.

⁽⁵⁾ EYVL C 288, 9.10.1999, s. 2.

KIRJE

"Par la présente, la Commission a l'honneur d'informer la France qu'après avoir examiné les informations fournies par vos autorités sur la mesure citée en objet, elle a décidé d'ouvrir la procédure prévue à l'article 88, paragraphe 2, du traité CE.

1. Procédure

- (1) Le 13 novembre 2002, la Commission a clôturé la procédure prévue à l'article 88, paragraphe 2, à l'encontre de l'avance de trésorerie de 450 millions d'euros accordée par la France à Bull par une décision positive à condition que l'aide soit remboursée au plus tard le 17 juin 2003⁽⁶⁾. Le 27 novembre 2003, la Commission a saisi la Cour de justice pour non-respect de la décision par la France⁽⁷⁾. Fin 2003 et début 2004, plusieurs réunions ont eu lieu au cours desquelles les autorités françaises et la société Bull ont commenté le plan de restructuration et en particulier la troisième étape, celle de la recapitalisation. Les autorités françaises ont notifié le projet d'aide par courrier du 20 février 2004.

2. Description du bénéficiaire, du plan de restructuration et de l'aide

2.1. Le bénéficiaire

- (2) Bull est un groupe informatique international, basé en Europe, et effectuant des opérations dans plus de 100 pays⁽⁸⁾. Le groupe Bull est principalement actif dans deux domaines:

— Serveurs informatiques professionnels haut de gamme:

- (3) Bull conçoit et offre une gamme de grands serveurs à usage professionnel, développés autour du système d'exploitation propriétaire GCOS. En marge de cette gamme, Bull commercialise des serveurs de technologie IBM et des serveurs de technologie NEC. En outre, Bull fournit à ses clients des services de maintenance directement liés aux serveurs. Dans ce premier domaine, les autorités françaises indiquent que la part de marché européenne de Bull est estimée à 3 %. Ses principaux concurrents en la matière sont IBM (46,6 % de parts de marché), Fujitsu/Siemens (11,75 %), et Sun (11,07 %).

— Services spécialisés en ingénierie informatique:

- (4) L'offre de Bull dans le domaine de l'ingénierie informatique (développement et intégration de différentes applications, ingénierie d'architectures logicielles, etc.) est regroupée au sein de la division Integris. Dans ce domaine, les principaux concurrents de Bull sont Xerox, Compaq, IBM, Hewlett Packard, Oracle et SAP. La part de marché de Bull au niveau européen est, selon les autorités françaises, inférieure à 1 %.

⁽⁶⁾ JO L 209 du 19.8.2003, p. 1.

⁽⁷⁾ Enregistré sous le numéro C-504/03.

⁽⁸⁾ <http://www.bull.com>

- (5) Le chiffre d'affaires de Bull en 2003 atteint 1 265 millions d'euros. Il se répartit ainsi: produits 46 %, maintenance associée 27 %, services 27 %.
- (6) Bull est une société anonyme de droit français. Ses actionnaires comprennent l'État pour 16,3 % et France Télécom, Motorola et NEC chacun pour 16,9 %, des investisseurs institutionnels pour 14 %, Dai Nippon Printing (DNP) pour 5,3 %, des salariés pour 5,9 % et les autres pour 7,8 %.
- (7) Depuis 1994, pour résoudre les difficultés rencontrées au début des années 90, Bull a mis en œuvre les mesures prévues par le plan de restructuration⁽⁹⁾. En particulier, Zenith Data Systems a été cédée et la division OSS a été fermée. En outre, le gouvernement français a procédé à la privatisation de Bull en ouvrant son capital. À partir de 1999, de nouveau, Bull a été contrainte de céder des actifs et à licencier du personnel. En 2000, un plan a conduit à un recentrage stratégique, la cession des actifs non stratégiques, ainsi qu'une réduction des coûts. Fin 2001, Bull n'employait plus qu'environ 9 500 personnes dans toute l'Europe, au lieu de 11 500 en 1999.
- (8) Malgré ces mesures, ce plan a échoué en 2001. D'une part la crise boursière des valeurs technologiques a conduit à un échec de l'introduction en bourse d'Integris, qui comprenait les activités de service françaises fortement déficitaires. D'autre part, la crise du secteur de l'Internet a lourdement pénalisé les activités de technologies liées à l'Internet. L'effondrement du marché des télécommunications et de la bulle Internet, la forte réduction des marges des entreprises et les tensions internationales ont conduit à une contraction de la demande. Les dépenses des entreprises dans les ordinateurs ont fortement chuté en 2002 (- 25 % pour les serveurs moyens et haut de gamme). Bull avait en effet investi fortement dans ces technologies, en axant son offre commerciale sur les concepts de «e-services» et de «net-infrastructure».

2.2. Perspectives sur les marchés en cause

- (9) La notification contient l'information suivante sur les perspectives de l'évolution de la demande et des prix sur les marchés en cause. En 2003 selon des données préliminaires, la légère reprise des ventes en volume (environ 3 %, selon des analyses provisoires) serait compensée par une forte guerre des prix (source IDC). Quant aux dépenses de services, elles auraient progressé d'environ 15 % en 2003 en Europe de l'Ouest selon Gartner après une quasi-stagnation en 2002 (+ 1 %), mais avec une situation très différenciée selon les pays. En France, principal marché de Bull, sur le segment des services, elles auraient diminué d'environ 3 % à 5 % (source Syntec informatique).
- (10) Pour l'avenir, en dépit d'une grande incertitude sur l'évolution de l'année 2004, la reprise de la demande est prévue à un rythme plus modéré que lors de la décennie précédente, sous l'effet conjugué de plusieurs facteurs: la diminution des tarifs de communication, le développement des réseaux à haut débit, l'essor des téléprocédures dans le

secteur public, la montée en puissance des partages d'application via Internet, le développement de la mobilité et la prise en compte croissante des contraintes de sécurité, et enfin la généralisation des technologies numériques qui remplacent partout les outils analogiques préexistants.

- (11) Ainsi, IDC, dans une étude datant de décembre 2002, prévoit en Europe de l'Ouest une progression de 30 % des dépenses des entreprises dans les services et de près de 20 % dans les serveurs d'ici 2006. Les prévisions plus récentes de Gartner (novembre 2003) pour les services en Europe de l'Ouest sont de + 3 % en 2004 et un taux de croissance moyen annuel de 6,2 % entre 2002 et 2007. Pour les serveurs, la croissance sera surtout différenciée en fonction des technologies employées; en particulier les composants Intel Itanium, qui constituent la base de la nouvelle offre de serveurs de Bull, et commencent à être utilisés en 2003, devraient atteindre 8 milliards d'euros de chiffre d'affaires en 2008.

2.3. Plan de restructuration

- (12) Le 2 décembre 2001, un nouveau président a été nommé à la tête de Bull. Le 14 mars 2002, le conseil d'administration a adopté un nouveau plan de restructuration, social et industriel de grande ampleur articulé autour de trois axes⁽¹⁰⁾:
- une réduction massive des frais généraux (diminution par deux de leur poids dans le chiffre d'affaires) via une refonte de l'organisation de l'entreprise destinée à mieux optimiser les ressources du groupe et à renforcer les synergies entre les activités serveurs et services;
 - une réduction massive des effectifs à 7 800 fin 2003;
 - un recentrage sur les points forts de l'entreprise (serveurs propriétaires GCOS, services informatiques liés aux produits Bull, développement d'une nouvelle gamme de serveurs ouverts) via d'importantes cessions d'actifs industriels.
- (13) La stratégie de développement de Bull, qui s'appuie sur un réseau international de commercialisation encore très dense, est fondée sur trois axes majeurs:
- valoriser le parc de grands serveurs d'entreprises en assurant la pérennité des solutions utilisées par les clients tout en leur apportant une évolution technologique compétitive;
 - se positionner comme le leader européen des solutions à base d'architecture Intel 64 bits et de logiciels «open source» sur des marchés ciblés;
 - poursuivre le développement des activités de services dans les domaines où Bull se différencie, en particulier par la fourniture de solutions complètes (matériel + middleware + applications) à des secteurs prioritaires, tels que le secteur public (impôts et douanes, systèmes sociaux, e-gouvernement), la défense et la sécurité, ainsi que les opérateurs de télécommunications.

⁽⁹⁾ Conformément aux engagements pris par la France et dont la Commission a pris note dans sa décision 94/1073/CE du 12 octobre 1994 concernant une aide d'État de la France au groupe Bull sous la forme d'une augmentation de capital non notifiée (JO L 386 du 31.12.1994, p. 1).

⁽¹⁰⁾ Voir la décision 2003/599/CE de la Commission du 13 novembre 2002 concernant l'avance de trésorerie accordée par la France à la société Bull (aide au sauvetage) (JO L 209 du 10.8.2003, p. 1), pour davantage de détail sur le plan de restructuration.

(14) Le plan de restructuration, tel qu'il est présenté dans la notification, comprend le volet financier qui constitue la dernière phase du plan de restructuration mis en œuvre par Bull depuis le 14 mars 2002. Les principes directeurs de ce plan sont les suivants:

- une réduction de la dette de 204 millions d'euros envers les porteurs d'océanes (obligations convertibles) émises en 2000 et remboursables en janvier 2005 de l'ordre de 90 %, en combinaison avec une offre de conversion de leurs titres en actions ou en actions assorties de bons de souscriptions d'actions. Ceci se traduit par un report de l'échéance de leurs obligations, une réduction du coupon annuel et une suppression de la prime de remboursement. Les conditions de l'offre d'échange de leurs obligations sont soit à titre principal 20 actions nouvelles pour une obligation, soit à titre subsidiaire 16 actions plus 16 bons de souscription d'actions. Par cette voie, les porteurs d'océanes n'apporteraient aucun capital dans un scénario minimal, 9 millions d'euros dans un scénario intermédiaire et 18 millions d'euros dans un scénario maximal;
- une augmentation de capital qui sera lancée sur le marché et garantie à hauteur de 33 millions d'euros par un groupe d'investisseurs sur la base d'un prix de souscription de 0,10 euro. Les actionnaires historiques de Bull, NEC et France Télécom apporteront chacun 7,5 millions d'euros. Un client important de Bull, Debeka (compagnie d'assurances allemande) apportera un montant de 3 millions d'euros. Les fonds d'investissements Axa Private Equity et Artemis participeront pour un montant de 7 millions d'euros, respectivement 2 millions d'euros. Finalement, 350 cadres dirigeants du groupe Bull participeront pour un montant minimal de 6 millions d'euros. Il est envisagé que les actionnaires minoritaires apporteront du capital additionnel à hauteur de 11 millions d'euros. Les porteurs d'océanes garantissent ce parti de l'augmentation de capital dans le cas où la souscription par les actionnaires minoritaires est insuffisante. L'augmentation totale pourrait en fait atteindre 62 millions d'euros;
- l'aide décrite ci-dessous, qui consiste en un versement de 517 millions d'euros accompagné d'une clause de retour à meilleure fortune.

(15) Après la mise en œuvre de l'ensemble de ces mesures, les capitaux propres de Bull atteindraient selon le cas entre 13 et 31 millions d'euros. Les projections financières associées au plan sont les suivantes:

En millions d'euros	2004	2005	2006	2007
Chiffre d'affaires	[...] (*)	[...]	[...]	[...]
EBIT	[...]	[...]	[...]	[...]
Résultat net	[...]	[...]	[...]	[...]

(*) Secret d'affaires.

2.4. Description de l'aide

(16) L'aide notifiée prendra la forme d'un versement de 517 millions d'euros, qui sera effectué au plus tôt le 31 décembre 2004. Ce montant équivaut à l'aide au sauvetage, y inclus les intérêts depuis son versement en décembre 2001 et juin 2002. L'aide ne sera effectivement versée qu'après le remboursement par Bull de cette aide au sauvetage. En échange, l'État impose une clause de retour à meilleure fortune structurée sous la forme du versement à l'État par la société Bull de 23,5 % de son résultat courant avant impôts annuel consolidé pendant une période de 8 ans à compter de l'exercice clos au 31 décembre 2005. Les détails de cette clause sont les suivants:

- le résultat courant avant impôts annuel consolidé est déterminé à partir des comptes consolidés de Bull tels que publiés par la société au Bulletin des annonces légales et obligatoires et est égal au résultat d'exploitation diminué des frais financiers et augmenté des produits financiers;
- le paiement relatif à la clause est soumis à une franchise de 10 millions d'euros:
 - dans le cas où l'agrégat de référence est inférieur à la franchise, aucun paiement n'est dû au titre de l'année considérée,
 - dans le cas où l'agrégat de référence est supérieur à la franchise, le paiement est égal au taux de prélèvement multiplié par la portion de l'agrégat de référence excédant la franchise;
- dans le cas où le paiement lié à la clause aurait pour conséquence une diminution des capitaux propres de la société Bull à un niveau inférieur à 10 millions d'euros, alors ce paiement ne serait pas dû au titre de l'année considérée;
- dans le cas où les flux de trésorerie générés/requis par les opérations seraient inférieurs à la franchise, le paiement lié à la clause ne serait pas dû au titre de l'année considérée;
- Bull pourra à tout moment procéder au rachat anticipé de la clause de retour à meilleure fortune, et mettre fin à l'ensemble des dispositions de l'accord. Le prix de ce rachat sera alors déterminé à dire d'expert sur la base de l'ensemble des stipulations de l'accord, d'une part, et des perspectives d'activité de Bull pour la durée restant à courir jusqu'au 31 décembre 2012, d'autre part. Le prix sera communiqué par la Société Bull à l'État qui disposera alors d'un délai de 15 jours pour exprimer son accord. En cas de désaccord persistant, l'une des parties pourra demander la nomination d'un expert indépendant auprès du Tribunal de commerce de Paris, ce dernier étant chargé de déterminer le prix de rachat. Ses conclusions s'imposeront aux parties.

(17) Selon les autorités françaises, cette clause représente une valeur actualisée comprise entre 50 et 60 millions d'euros. L'aide maximale, par conséquent, s'élèverait à 467 millions d'euros, soit environ 90 % de la créance existante. De cette façon, les autorités françaises cherchent à assurer un traitement similaire à celui des porteurs d'océanes qui, également, renoncent à environ 90 % de leurs créances.

3. Appréciation de l'aide

(18) Conformément à l'article 6 du règlement (CE) n° 659/1999 du Conseil portant modalités d'application de l'article 88 du traité⁽¹¹⁾, la Commission inclut dans sa décision d'ouvrir la procédure formelle d'examen une évaluation préliminaire de la mesure, visant à déterminer si elle présente le caractère d'une aide et les raisons qui incitent à douter de sa compatibilité avec le marché commun.

3.1. Existence d'une aide

(19) L'article 87, paragraphe 1, du traité CE déclare incompatibles avec le marché commun, dans la mesure où elles affectent les échanges entre les États membres, les aides accordées par les États ou au moyen de ressources d'État, sous quelque forme que ce soit, qui faussent ou qui menacent de fausser la concurrence en favorisant certaines entreprises ou certaines productions.

(20) La mesure notifiée par la France constitue bien une aide au sens de cet article. Accordée par l'État, elle sera financée par des ressources de l'État au bénéfice d'une entreprise précise, Bull. Elle n'est pas conforme au principe de l'investisseur privé en économie de marché. En particulier, on ne saurait soutenir que l'État intervient au même titre et dans les mêmes conditions que les porteurs d'océanes, parce que la créance de la France porte sur une aide d'État au sauvetage dont le délai de remboursement est échu et que l'abandon d'une telle créance, ou l'octroi d'une nouvelle aide d'un montant équivalant à celui de l'aide à rembourser, ne relèvent pas du comportement d'un investisseur et ne peuvent donc être appréciés conformément au principe de l'investisseur privé. De plus, la mesure notifiée est séparée dans le temps du remboursement de l'aide au sauvetage précédente et elle diffère dans sa forme des mesures financières prises par les actionnaires et les porteurs d'océanes. En tout état de cause, la mesure notifiée n'est pas accompagnée d'engagements financiers comparables de la part des autres actionnaires. L'aide affecte les échanges entre États membres et fausse ou menace de fausser la concurrence en raison du fait que Bull est une société internationale, et que ses produits font l'objet d'échanges internationaux. En outre, Bull a des concurrents sur le marché commun, tels IBM, Fujitsu/Siemens, Sun, SAP, Oracle et HP.

3.2. La compatibilité de l'aide

(21) La mesure notifiée doit être appréciée en tant qu'aide d'État ad hoc dans le cadre du présent examen provisoire. L'article 87, paragraphes 2 et 3, du traité CE prévoit des

dérogations à l'incompatibilité générale visée au paragraphe 1.

(22) Les dérogations prévues à l'article 87, paragraphe 2, du traité CE ne sont pas applicables en l'espèce car les mesures d'aide ne revêtent pas de caractère social et ne sont pas octroyées à des consommateurs individuels, elles ne sont pas destinées à remédier aux dommages causés par les calamités naturelles ou par d'autres événements extraordinaires, et elles n'ont pas pour objet de favoriser l'économie de certaines régions de la République fédérale d'Allemagne affectées par la division de l'Allemagne. Il en est de même des dérogations prévues à l'article 87, paragraphe 3, points b) et d), qui ne sont manifestement pas applicables.

(23) D'autres dérogations sont prévues à l'article 87, paragraphe 3, points a) et c), du traité CE. Puisque le principal objectif de l'aide n'est pas régional mais concerne le sauvetage d'une entreprise en difficulté, seules les dérogations visées au point c) s'appliquent. Celui-ci prévoit l'autorisation des aides d'État destinées à faciliter le développement de certaines activités économiques, quand elles n'altèrent pas les conditions des échanges dans une mesure contraire à l'intérêt commun. La Commission a publié des lignes directrices spécifiques pour apprécier les aides au sauvetage et à la restructuration d'entreprises en difficulté (ci-après, «lignes directrices»)⁽¹²⁾. Il est clair que la mesure ne vise aucun autre objectif horizontal. En outre, la France n'invoque aucun autre objectif et se fonde sur lesdites lignes directrices pour justifier la compatibilité de la mesure notifiée.

(24) La mesure ne respecte pas les critères établis pour les aides au sauvetage, notamment parce qu'elle n'a pas un caractère temporaire. Par contre, la France fait valoir que l'aide respecte toutes les conditions prévues pour les aides à la restructuration. Il est évident, au vu des chiffres concernant ses fonds propres, que la société Bull doit être considérée comme en difficulté au sens du point 5, sous a), des lignes directrices et que l'ensemble du groupe est également en difficulté au sens des points 4 à 8 dudit texte. La Commission, en revanche, a des doutes concernant le respect des autres critères.

Retour à la viabilité

(25) Le plan de restructuration est largement basé sur les derniers chiffres financiers, qui démontreraient un retour à la viabilité dans le cas où le bilan était assaini. En dépit d'une décroissance du chiffre d'affaires, l'exploitation a conduit à un EBIT de 18 millions d'euros au cours du deuxième semestre 2002, un EBIT de 20 millions d'euros et un résultat net de 1,3 million d'euro au cours du premier semestre 2003 et un EBIT de 20,7 millions d'euros et un résultat net de 2,8 millions d'euros au cours du second semestre (résultats non audités). Bien que ces chiffres viennent à l'appui des arguments des autorités françaises, la Commission estime que la durée d'un an et demi est trop restreinte pour prouver le retour à la viabilité.

⁽¹¹⁾ Règlement (CE) n° 659/1999 du Conseil du 22 mars 1999 (JO L 83 du 27.3.1999, p. 1).

⁽¹²⁾ Lignes directrices communautaires pour les aides d'État au sauvetage et à la restructuration d'entreprises en difficulté (JO C 288 du 9.10.1999, p. 2).

(26) Les prévisions pour les marchés en cause ne parviennent pas à enlever tout doute sur le retour à la viabilité. Premièrement, elles ne sont pas suffisamment détaillées et ne permettent pas une évaluation précise des perspectives pour les différentes activités de Bull. Deuxièmement, elles n'ont pas toutes la même teneur et il paraît que plusieurs des marchés en cause restent difficiles, surtout à court terme. Troisièmement, et plus fondamentalement, l'information fournie par les autorités françaises ne permet pas d'évaluer si Bull sera capable de tirer avantage d'une éventuelle croissance des marchés. Bull a vendu plusieurs de ses secteurs d'activité et désormais l'activité industrielle du groupe repose largement sur la fabrication des systèmes sur lesquels la concurrence est vive. Pour les activités restantes, il est à démontrer que Bull a pris les bons virages technologiques et qu'elle les a pris à temps. Par exemple, les grosses machines, les GCOS, équipent toujours certaines grandes administrations et assurent à Bull d'importants et récurrents revenus de maintenance. Mais il est prévu que leur nombre ne cessera de diminuer et elles pourraient disparaître d'ici cinq à dix ans. Le développement d'une nouvelle gamme de serveurs ouverts, assurera-t-il la pérennité de la société, face à la concurrence? Et Bull, saura-t-elle adresser la baisse tendancielle de la maintenance engendrée par les nouveaux serveurs? De même, le réseau pour les services a été recentré surtout sur la France et l'Italie. Cette base géographique, n'est-elle pas une contrainte importante pour le développement des activités de services bénéficiaires à long terme, telles que prévues par la stratégie de Bull? De tels doutes s'imposent d'autant plus que la notification ne contient pas une analyse approfondie des circonstances ayant entraîné les difficultés de Bull en ce qui concerne les activités restantes⁽¹³⁾, ni suffisamment de détails sur la manière dont il est prévu que Bull se comportera sur ces marchés⁽¹⁴⁾. De plus, le projet de recapitalisation n'implique aucun nouveau partenaire au-delà des acteurs déjà présents, qui sont France Télécom et NEC.

(27) En conclusion, il n'est pas clair que le plan de restructuration permet de résoudre les difficultés et de relever les défis sur ces marchés de manière efficace. En conséquence, la Commission doute que le plan soit suffisamment solide pour garantir le retour à la viabilité.

Prévention de distorsions de concurrence indues

(28) La France souligne que les parts de marché de Bull dans le domaine des services et dans le domaine des serveurs sont très faibles⁽¹⁵⁾, que Bull se situe loin derrière ses principaux concurrents, et que Bull a cédé la majeure partie de ses activités hors de France, ce qui limite l'impact négatif de l'aide dans les autres États membres. De plus, la dispa-

rition de Bull contribuerait à affaiblir le jeu de la concurrence en Europe: Bull, reconnu comme un spécialiste des environnements hétérogènes et ouverts, offre à ses clients des libertés de choix qui n'existeraient pas autrement. La Commission doute que ces arguments fussent pour exclure des distorsions indues, vu le montant élevé de l'aide.

Aide limitée au minimum

(29) La Commission doute que l'aide soit limitée au minimum, particulièrement à la lumière des éléments suivants. Premièrement, il n'est pas clair quels seront les ratios de solvabilité et de liquidité après le versement de l'aide et comment ceux-ci se situent en comparaison avec ceux des concurrents sur les marchés concernés. En ce qui concerne les dettes à long terme, Bull resterait largement désendettée. La Commission remarque qu'une partie importante de l'aide au sauvetage aurait servi au remboursement des lignes de crédit à court terme, d'un emprunt obligataire, d'obligations en yens japonais et d'un crédit bancaire. La Commission se demande si, une fois rétablie la viabilité, ces institutions financières ne se montreraient pas prêtes à concéder de nouvelles lignes de crédit, permettant la restauration de la viabilité de Bull avec un montant d'aide plus réduit. Deuxièmement, la Commission se demande si les autres actionnaires ne pourraient pas participer dans une mesure plus importante à la recapitalisation. La contribution de 33 millions d'euros du groupe d'investisseurs paraît relativement faible et la Commission remarque que la principale alternative proposée par un fonds d'investissement américain, qui n'a pas été adoptée, prévoyait une injection de capital plus élevée. Troisièmement, le plan de restructuration prévoit pour les porteurs d'océanes une diminution de l'ordre de 90 % de la valeur économique de leurs créances. Refuser l'aide signifierait selon les autorités françaises la faillite de l'entreprise, entraînant probablement une perte totale de ces créances. La Commission se demande donc dans quelle mesure les porteurs d'océanes pourraient accepter une diminution plus importante que celle qui est actuellement prévue. Quatrièmement, la Commission n'est pas en mesure, à ce stade et compte tenu de sa complexité, d'apprécier la valeur économique de la clause de retour à meilleure fortune. De plus, cette valeur dépend des bénéfices futurs. Comme la Commission a des doutes quant au retour à la viabilité, elle a également des doutes sur la valeur de la clause. Pour ces raisons, la Commission doute que l'aide ne conduise pas l'entreprise à disposer de liquidités excédentaires qu'elle pourrait consacrer à des activités agressives susceptibles de provoquer des distorsions sur le marché et qui ne seraient pas liées au processus de restructuration.

(30) Il est à constater que la société et ses actionnaires contribuent au plan de restructuration. Selon les autorités françaises, Bull a contribué au plan de restructuration à hauteur de 94 millions d'euros provenant de la trésorerie disponible au 31 décembre 2001 (hors l'avance de l'État versée en décembre 2001) et de 160 millions d'euros provenant de la cession d'actifs en 2002 et durant le premier semestre de 2003. La contribution des actionnaires et des porteurs d'océanes se situerait entre 44 millions d'euros et 62 millions d'euros. La Commission constate, cependant, que l'aide notifiée atteint un montant très largement supérieur au total de ces contributions privées.

⁽¹³⁾ Tout en reconnaissant que Bull a porté remède à un grand nombre de problèmes en cédant de nombreux actifs industriels fortement déficitaires, en réduisant les coûts d'administration et de gestion en pourcentage des ventes et par les changements de personnel au sein du conseil d'administration.

⁽¹⁴⁾ La Commission dispose de plusieurs documents internes de la société sur les projections 2002-2007, contenant davantage de détails. Cependant, ces documents datent de début 2003 et ne contiennent pas une analyse approfondie des causes des difficultés.

⁽¹⁵⁾ La France indique que, dans le domaine des serveurs haut de gamme, la part de marché de Bull au niveau européen était de moins de 3 % (environ 5 % pour les serveurs moyens et haut de gamme), tandis que la part de marché dans le domaine des services informatiques s'élevait à moins de 2 %.

Principe de l'aide unique («one time, last time»)

- (31) En 1993 et 1994, l'État français a accordé des aides à la restructuration à Bull, qui ont été approuvées par la Commission. La Commission constate que les aides notifiées dans le cas d'espèce seront payées au plus tôt le 31 décembre 2004. Eu égard à la décision de la Commission de 1994, la Commission a des doutes que le principe de l'aide unique (point 48 des lignes directrices) soit respecté. Par ailleurs, les autorités françaises n'ont pas donné d'information sur l'existence de circonstances exceptionnelles, imprévisibles et non imputables à l'entreprise, qui justifieraient une exception, telle que prévue au point 48 des lignes directrices.

Principe «Deggendorf»

- (32) Selon la jurisprudence de la Cour ⁽¹⁶⁾, lorsque la Commission examine la compatibilité d'une aide, elle doit prendre en considération tous les éléments pertinents et notamment l'éventuel effet cumulé de cette aide et d'autres d'aides qui n'ont pas été remboursées. Dans le cas d'espèce, Bull dispose de l'aide au sauvetage dont l'autorisation était conditionnelle au remboursement par Bull le 17 juin 2003 au plus tard. Selon les autorités françaises, l'aide notifiée ne sera payée qu'après le remboursement de l'aide au sauvetage. La Commission devra, toutefois, s'assurer que tel sera le cas.

4. Conclusion

- (33) Eu égard aux considérations qui précèdent, la Commission ne peut conclure que les mesures susmentionnées sont compatibles avec le marché commun. Par conséquent, elle entend ouvrir une procédure formelle d'examen concernant la mesure afin d'apprécier sa compatibilité avec le marché commun.
- (34) La Commission rappelle à la France l'effet suspensif de l'article 88, paragraphe 3, du traité CE, et attire son attention sur l'article 14 du règlement (CE) n° 659/1999 du Conseil, qui prévoit que toute aide illégale pourra faire l'objet d'une récupération auprès de son bénéficiaire.
- (35) La Commission avise la France qu'elle informera les intéressés par la publication de la présente lettre et d'un résumé de celle-ci au *Journal officiel de l'Union européenne*. Elle informera également les intéressés dans les pays de l'AELE signataires de l'accord EEE par la publication d'une communication dans le supplément EEE du *Journal officiel de l'Union européenne*, ainsi que l'autorité de surveillance de l'AELE en leur envoyant une copie de la présente. Tous les intéressés susmentionnés seront invités à présenter leurs observations dans le délai d'un mois à compter de la date de cette publication."

⁽¹⁶⁾ Arrêt de la Cour du 15 mai 1997, *Textilwerke Deggendorf GmbH/Commission et la République fédérale d'Allemagne*, C-355/95, Rec. 1997 p. I-2549.

EY:n perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklan mukaisen valtiontuen hyväksyminen**Tapaukset, joita komissio ei vastusta**

(2004/C 102/04)

Päätöksen tekopäivä: 25.3.2004**Jäsenvaltio:** Italia**Tuen numero:** N 488/03

Nimike: Programma operativo per l'attuazione di misure regionali di compensazione del mancato reddito per fermo d'impresa a sostegno degli allevamenti interessati dai provvedimenti di polizia veterinaria (Toimintaohjelma, jossa toteutetaan alueellisia toimenpiteitä eläinlääkintäviranomaisen määräämstä toiminnan keskeyttämisestä aiheutuvien tulonmenetysten korvaamiseksi)

Tarkoitus: Tulonmenetysten korvaaminen kotieläintuottajille, joiden toiminta on tilapäisesti keskeytynyt eläinlääkintäviranomaisen 1. tammikuuta 2001 jälkeen määräämän koko karjan tai sen osan teurastuksen vuoksi

Oikeusperusta: Legge regionale 30 maggio 1997, n. 53: «Interventi nel settore agricolo ed agroalimentare», articolo 17, comma 1

Talousarvio: 280 000 euroa (alustava talousarvio)

Tuen intensiteetti tai määrä: 100 prosenttia tulonmenetyksistä jäsenvaltiolle osoitetun kirjeen mukaisesti

Kesto: Kertatuki

Päätöksen koko teksti, josta on poistettu luottamukselliset tiedot, on saatavissa todistusvoimaisilla kielillä Internet-osoitteesta:

http://europa.eu.int/comm/secretariat_general/sgb/state_aids

Päätöksen tekopäivä: 25.3.2004**Jäsenvaltio:** Alankomaat**Tuen numero:** N 23/03

Nimike: Suu- ja sorkkataudin vuoksi Anjum-Eessa (Friesland) myönnettävää tukea koskeva asetus

Tarkoitus: Myöntää investointitukea ja teknistä tukea maatalousyrityksille ja maatalousalaan liittyville yrityksille suu- ja sorkkataudin esiintymisen vuoksi Frieslandin maakunnassa

Oikeusperusta: Subsidieverordening MKZ Anjum-Ee**Talousarvio:** 1 200 000 euroa**Tuen intensiteetti tai määrä:**

— Investointituki: 40 %

— Tekninen tuki: 100 %

Kesto: Kertaluonteinen tuki

Päätöksen koko teksti, josta on poistettu luottamukselliset tiedot, on saatavissa todistusvoimaisilla kielillä Internet-osoitteesta:

http://europa.eu.int/comm/secretariat_general/sgb/state_aids

Päätöksen tekopäivä: 25.3.2004**Jäsenvaltio:** Italia (Umbria)**Tuen numero:** N 250/03

Nimike: Tuki vesivaroja säästäville maatalouskäyttäjille – julkinen ilmoitus

Tarkoitus: Maatalouden ympäristötuet. Trasimeno-järven pinta on laskenut merkittävästi Umbrian alueella vuonna 2002/2003 esiintyneen vesikriisin vuoksi. Alueviranomaiset haluavat toteuttaa vesivarojen säilyttämiseksi toimenpiteitä, joiden avulla sovitetaan yhteen tuotantotoimet ja vesivarojen hyvä hallinto ja käyttö ennen kuin järvenpinta laskee hälyttävälle tasolle, jolloin olisi annettava yleinen veden pumppauskielto. Alue ehdottaa, että maatilat luopuisivat oikeudesta pumpata vettä Trasimeno-järvestä ja sen sivujoista sekä ryhtyisivät soveltamaan maatalousmenetelmiä, jotka suojaavat pintavesien ja järven valuma-alueen pohjavesien tasoa. Ne ehdottavat erityisesti sellaisten kasvien viljelyä, joita ei tarvitse kastella

Oikeusperusta: Delibera della Giunta regionale n. 495/03

Talousarvio: Vuosittain (2003–2005) on varattu 500 000 euroa, jolloin yhteissummaksi tulee 1 500 000 euroa

Tuen intensiteetti tai määrä: 350 euroa hehtaarilta**Kesto:** Kolme vuotta

Päätöksen koko teksti, josta on poistettu luottamukselliset tiedot, on saatavissa todistusvoimaisilla kielillä Internet-osoitteesta:

http://europa.eu.int/comm/secretariat_general/sgb/state_aids

Päätöksen tekopäivä: 25.3.2004

Jäsenvaltio: Italia (Calabria)

Tuen numero: N 287/03

Nimike: Tuet maatalous- ja elintarvikealan investointeihin. 8. heinäkuuta 2002 annetun aluelain N:o 24 2 pykälän 2 momentin A almomentin täytäntöönpanosta 4. kesäkuuta 2003 tehty aluehallituksen päätös N:o 416

Tarkoitus: Maatilojen investointituet, maataloustoimien monipuolistamisen edistämiseksi tehtäville investoinneille myönnettävät tuet, investointituet rakennusten siirtämiseksi julkisen edun vuoksi

Oikeusperusta: Delibera della Giunta regionale del 4 giugno 2003, n. 416, relativa alla determinazione delle modalità di concessione dei contributi a favore degli investimenti nelle aziende agricole in applicazione dell'articolo 2, comma 2, lettera A) delle legge regionale 8 luglio 2002, n. 24, modificata dalla delibera della Giunta regionale del 14 ottobre 2003, n. 779

Talousarvio: 2 000 000 euroa (alustava talousarvio)

Tuen intensiteetti tai määrä: Vaihtelee toimenpiteittäin, jotka kuvataan jäsenvaltiolle osoitetussa kirjeessä

Kesto: Määrittelemätön

Muita tietoja: Maataloustoimien monipuolistamisen edistämiseksi tarkoitetut investointituet myönnetään perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen 12. tammikuuta 2001 annetun komission asetuksen (EY) N:o 69/2001 mukaisesti

Päätöksen koko teksti, josta on poistettu luottamukselliset tiedot, on saatavissa todistusvoimaisilla kielillä Internet-osoitteesta:

http://europa.eu.int/comm/secretariat_general/sgb/state_aids

Päätöksen tekopäivä: 25.3.2004

Jäsenvaltio: Belgia (Flanderi)

Tuen numero: N 337/03

Nimike: Tuet maatalousinvestointeihin ja toiminnan aloittamiseen (olemassa olevan järjestelmän muuttaminen ja täytäntöönpanotoimenpide)

Tarkoitus: Myöntää aloitustukea tuottajaryhmittymille

Oikeusperusta:

— Besluit van de Vlaamse Regering van 24 november 2000 betreffende steun aan investeringen en aan de installatie in de landbouw)

— Ontwerp van Ministerieel Besluit tot wijziging van het Ministerieel Besluit van 24 november 2000 betreffende steun aan investeringen en aan de installatie in de landbouw

— Décret du gouvernement régional flamand du 24 novembre 2000 concernant les investissements et les installations dans le secteur agricole

— Projet de décret ministériel modifiant le décret ministériel du 24 novembre 2000 concernant les investissements et les installations dans le secteur agricole

Talousarvio: 5 000 euroa vuodessa

Tuen intensiteetti tai määrä: 100 %

Kesto: Määrittelemätön

Päätöksen koko teksti, josta on poistettu luottamukselliset tiedot, on saatavissa todistusvoimaisilla kielillä Internet-osoitteesta:

http://europa.eu.int/comm/secretariat_general/sgb/state_aids

Kuulemismenettelystä vastaavan neuvonantajan loppukertomus asiassa COMP/38.240 – Teollisuusputket

(laadittu tietyissä kilpailuasioita koskevista menettelyissä kuulemismenettelystä vastaavan neuvonantajan toimivaltuuksista 23 päivänä toukokuuta 2001 tehdyn komission päätöksen 2001/462/EY, EHTY 15 artiklan mukaisesti (EYVL L 162, 19.6.2001, s. 21))

(2004/C 102/05)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

Päätösluonnoksesta voidaan esittää seuraavat kuulluksi tulemisen oikeutta koskevat huomautukset:

Mueller Industries Inc. -yrityksen ilmiannettua LWC-putkialan kartellin komissio hyväksyi 3. heinäkuuta 2003 väitetiedoksiannon seuraavia teollisuusputkien tuottajia vastaan: Wieland Werke AG, Outokumpu Oyj, Outokumpu Copper Products Oy, Società Metallurgica Italiana SpA, KM Europa Metal AG, Tréfiné-
taux SA ja Europa Metalli SpA.

Kaikki osapuolet jättivät väitteisiin kirjalliset vastaukset määräajassa. Ne eivät pohjimmiltaan kiistäneet tosiseikkoja.

Yritykset pystyivät tutustumaan aineistoon CD-ROMien avulla.

Eräs yrityksistä pyysi kuulemistilaisuuteen pääsyä, mutta perui pyyntönsä myöhemmin. Muut osapuolet luopuivat oikeuksistaan puolustautua suullisessa kuulemistilaisuudessa.

Eräs osapuoli pyysi saada nähtäväkseen muiden vastaajien väitetiedoksiantoon antamat vastaukset, joista luottamukselliset tiedot oli poistettu. Kyseiselle osapuolelle antamassani vastauksessa totesin, ettei komissiolla ole velvollisuutta antaa nähtäväksi muiden vastaajien vastauksia, joista luottamukselliset tiedot on poistettu.

Yritysten kirjallisten vastausten perusteella komission yksiköt päättivät olla jatkamatta Società Metallurgica Italiana SpA – yritystä vastaan aloitettua menettelyä.

Komission päätösluonnos ei sisällä yrityksiin kohdistuvia uusia väitteitä väitetiedoksiantoon sisältyvien väitteiden lisäksi.

Edellä esitetyn perusteella katson, että tässä asiassa on noudatettu osapuolten kuulluksi tulemista koskevia oikeuksia.

Tehty Brysselissä 9 päivänä joulukuuta 2003.

Serge DURANDE

Kuulemismenettelystä vastaavan neuvonantajan loppukertomus asiassa COMP/38.359 – Sähköiset ja mekaaniset hiili- ja grafiittituotteet

(laadittu tietyissä kilpailuasioita koskevissa menettelyissä kuulemismenettelystä vastaavan neuvonantajan toimivaltuuksista 23 päivänä toukokuuta 2001 tehdyn komission päätöksen 2001/462/EY, EHTY 15 artiklan mukaisesti (EYVL L 162, 19.6.2001, s. 21))

(2004/C 102/06)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

Päätösluonnoksen perusteella voidaan esittää seuraavat huomautukset oikeudesta tulla kuulluksi:

Morgan Crucible Company plc –yrityksen ilmiannettua kartellin komissio käynnisti 23. toukokuuta 2003 menettelyn ja antoi väitetiedoksiannon seuraaville yrityksille: C. Conrady Nürnberg GmbH, Hoffmann & Co. Elektrokohle AG, Le Carbone Lorraine SA, Morgan Crucible Company plc, Schunk GmbH ja Schunk Kohlenstofftechnik GmbH yhteisvastuullisesti sekä SGL Carbon AG.

Kaikki osapuolet jättivät väitteisiin kirjalliset vastaukset määräajassa. Ne eivät pohjimmiltaan kiistäneet tosiseikkoja.

Yritykset pystyivät tutustumaan aineistoon CD-ROMien avulla.

Asiasta järjestettiin 18. syyskuuta 2003 kuulemistilaisuus, johon Morgan ja Conrady eivät osallistuneet.

Yritysten kirjallisten vastausten ja kuulemistilaisuudessa esittämien tietojen perusteella aikaa, jonka Hoffmannin katsotaan osallistuneen rikkomiseen, on lyhennetty.

Asiassa ei ole esiintynyt menettelyyn liittyviä ongelmia kuulluksi tuleminen oikeuden osalta. Päätösluonnoksen katsotaan koskevan ainoastaan niitä vastaväitteitä, joista osapuolilla on ollut mahdollisuus ilmaista näkemyksensä.

Tehty Brysselissä 25 päivänä marraskuuta 2003.

Serge DURANDE

Kuulemismenettelystä vastaavan neuvonantajan loppukertomus asiassa COMP/M.2876 – NewsCorp/Telepiù

(laadittu tietyissä kilpailuasioita koskevilla menettelyissä kuulemismenettelystä vastaavan neuvonantajan toimivaltuuksista 23 päivänä toukokuuta 2001 tehdyn komission päätöksen 2001/462/EY, EHTY 15 artiklan mukaisesti (EYVL L 162, 19.6.2001, s. 21))

(2004/C 102/07)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

(Komission päätös 2004/311/EY — EYVL L 110, 16.4.2004)

Komissiolle toimitettu päätösluonnos antaa aiheen seuraaviin huomautuksiin osapuolten oikeudesta tulla kuulluksi:

I Asiakirjojen saatavuus

Australialainen News Corporation Limited (jäljempänä "Newscorp") kirjoitti minulle asiakirjojen saatavuudesta ja pyysi saada tutustua erityisesti joihinkin komission luottamuksellisiksi luokittelemiin asiakirjoihin.

Pyynnön arvioimisen jälkeen Newscorpille lähetettiin yksityiskohtainen vastaus, jossa selitettiin kaikkien kyseisten asiakirjojen laatu ja alkuperä. Eräissä asiakirjoissa oli liikesalaisuuksia tai ne olivat komission sisäisiä asiakirjoja eikä niitä voitu antaa tutkittaviksi sellaisinaan. Muut asiakirjat oli luokiteltu luottamuksellisiksi, mutta niistä toimitettiin ei-luottamuksellinen toisinto Newscorpille.

Newscorp sai ei-luottamukselliset toisinnot kaikista asiakirjoista paitsi kahdesta kolmannen osapuolen toimittamasta asiakirjasta. Näiden sisältöä ei voitu tiivistää siten, että sisältö olisi ollut ymmärrettävä paljastamatta kyseisen yrityksen nimeä.

Koska tämä yritys pyysi tietojen käsittelemistä luottamuksellisina mahdollisten vastatoimenpiteiden pelossa eivätkä kyseiset asiakirjat ole syyllisyyttä tai syyttömyyttä osoittavia, niitä ei toimitettu Newscorpille.

II Suullinen kuuleminen

Ilmoituksen tekjällä, Newscorpilla oli oikeus esittää väitteensä suullisesti asetuksen N:o 447/98 14 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaisessa kuulemistilaisuudessa, joka järjestettiin 5. ja 6. maaliskuuta 2003.

Ehdotettu keskittymä kiinnitti monien (viidentoista) kolmansien osapuolten huomion. Ne olivat osallistuneet tutkintamenettelyyn ja pysyivät osallistua suulliseen kuulemistilaisuuteen.

Näistä kahta kuultiin erikseen luottamuksellisesti, koska ne pelkäsivät vastatoimenpiteitä.

III Täydentävä väitetiedoksianto ja vastausten määrääjät

Komission väitteet toimitettiin tämän asian osapuolille kahtena erillisenä väitetiedoksiantona. Ensimmäinen lähetettiin maanantaina 17. helmikuuta ja toinen maanantaina 24. helmikuuta. Komissio vahvisti osapuolten vastauksille saman määrääjän, joka oli maanantai 3. maaliskuuta.

Newscorp mainitsi vastauksessaan, että lyhyt määräaika rikkoi sen puolustautumisoikeuksia.

Neuvoston asetuksessa N:o 4064/89 tai komission asetuksessa N:o 447/98 ei säädetä erityisestä määräajasta, jona yritysten olisi vastattava väitetiedoksiantoon. Toisaalta kuulemisesta tietyissä EY:n perustamis-sopimuksen 85 ja 86 artiklan (nyt 81 ja 82 artikla) mukaisissa menettelyissä annetun asetuksen N:o 2842/98 14 artiklassa säädetään, että yritysten vastausaika on vähintään kaksi viikkoa.

Ainoa komissiolle asetettu vaatimus löytyy asetuksen N:o 447/98 21 artiklasta, jonka mukaan "komissio ottaa huomioon lausuntojen valmisteluun tarvittavan ajan sekä tapauksen kiireellisyyden".

Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan asetuksen N:o 4064/89 järjestelmälle on luonteenomaista nopean ratkaisutoiminnan tarve (T-290/94–Kaysenberg v. komissio, 113 kohta; T-310/01–Schneider Electric v. komissio, 100 kohta; T-221/95–Endemol Entertainment Holding BV v. komissio, 84 kohta).

Asetuksen N:o 447/98 21 artiklassa säädetään kuitenkin eräänlaisesta ”järkiperaisestä säännöstä”, jota on sovellettava niin, että tutkimus suoritetaan asianmukaisesti ja yritysten puolustautumisoikeuksia kunnioitetaan.

Komission käytäntönä on ollut useimmissa tapauksissa ja aina mahdollisuuksien mukaan antaa yrityksille kaksi viikkoa aikaa vastata väitetiedoksiintoon, mukaan lukien sellaiset väitetiedoksiannot, jotka ovat olleet erittäin pitkiä, monimutkaisia tai joissa on esitetty seikkoja, jotka eivät aina ole olleet osapuolten tiedossa etukäteen.

Tätä määräaikaa voidaan kuitenkin muuttaa, jotta otetaan huomioon asetuksen N:o 4064/89 järjestelmälle luonteenomaisen nopean ratkaisutoiminnan tarve ja tarve tutkia asia asianmukaisesti.

Tarpeessa kunnioittaa osapuolten oikeuksia tulla kuulluksi on perustavanlaatuista se, että komission lopullisessa päätöksessä voidaan käsitellä vain väitteitä, joiden osalta osapuolille on annettu mahdollisuus esittää huomautuksia.

Komission alustava näkemys toisessa väitetiedoksiannossa oli se, että asiaan vaikuttaisivat Telecom Italian merkittävä osuus uudessa yrityksessä ja paikka yhtiön hallituksessa. Tästä asiasta oli kuitenkin keskusteltu osapuolten kanssa jo useita kuukausia, siitä oli järjestetty useita kokouksia ja siihen oli erityisesti viitattu 6 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaisessa päätöksessä, joka oli tehty ensimmäisen tutkimuskuukauden lopussa.

Tämän vuoksi ei ole kyse siitä, että Newscorp olisi havainnut liian myöhään uuden tai monimutkaisen seikan.

Näin ollen katson tämän asian erityisolosuhteiden perusteella, että komissio on täyttänyt asetuksen N:o 447/98 21 artiklan mukaisen velvoitteen asettaessaan väitetiedoksiintoon toimitettavien vastausten määräajaksi 3. maaliskuuta 2003.

Toisessa väitetiedoksiannossa mainittua väitettä ei lopulta sisällytetty päätösluonnokseen Newscorpin kirjallisessa vastauksessaan ja suullisessa kuulemistilaisuudessa antamien selitysten johdosta. Lopulliseen päätökseen sisältyi ainoastaan sellaisia väitteitä, jotka olivat Newscorpin tiedossa.

Päätelen tämän perusteella, että ilmoituksen tekijä, Newscorp ja kolmannet osapuolet ovat voineet käyttää oikeuttaan tulla kuulluksi tässä asiassa sääntöjen mukaisesti.

Tehty Brysselissä 21. maaliskuuta 2003.

Serge DURANDE

Keskittymää käsittelevän neuvoa-antavan komitean 113. kokouksessaan 20. maaliskuuta 2003 antama lausunto asiaan COMP/M.2876 – NewsCorp/Telepiù liittyvästä päätösluonnoksesta

(2004/C 102/08)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

(Komission päätös 2004/311/EY – EYVL L 110, 16.4.2004)

1. Neuvoa-antava komitea on samaa mieltä komission kanssa siitä, että ilmoitettu toimenpide muodostaa sulautuma-asetuksen 3 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettua keskittymän ja että sillä on kyseisen asetuksen 1 artiklan 2 kohdassa määritelty yhtiesönlaajuinen ulottuvuus.
2. Neuvoa-antava komitea on samaa mieltä komission kanssa siitä, että merkitykselliset tuote- ja maantieteelliset markkinat ovat Italian maksutelevisiomarkkinat.
3. Neuvoa-antava komitea on samaa mieltä myös komission määritelmistä, jotka koskevat keskittymän vaikutusalaan kuuluvia merkityksellisiä tuotantoketjun alkupään markkinoita; näihin kuuluvat a) yleisöä eniten kiinnostaviin elokuviin liittyvien yksinoikeuksien hankinta, b) sellaisten jalkapallotapahtumien yksinoikeuksien hankinta, jotka järjestetään joka vuosi ja joihin kansalliset joukkueet osallistuvat, c) muiden urheilutapahtumien yksinoikeuksien hankinta, d) tv-kanavien hankinta. Lisäksi komitea on samaa mieltä siitä, että merkitykselliset maantieteelliset markkinat rajoittuvat kaikkien edellä mainittujen kohtien osalta Italiaan.
4. Neuvoa-antava komitea on komission kanssa samaa mieltä siitä, että ilmoitettu toimenpide johtaisi määräävän aseman luomiseen tai vahvistumiseen Italian maksutelevisiomarkkinoilla.
5. Neuvoa-antava komitea on samaa mieltä merkityksellisiä tuotantoketjun alkupään markkinoita koskevasta komission analyysistä.
6. Neuvoa-antava komitea on samaa mieltä komission kanssa siitä, että toimenpide ei täytä maksukyvyttömän yrityksen pelastamista koskevan periaatteen (failing company defence) soveltamiselle asetettuja edellytyksiä ja että keskittymän ja sen kilpailuvaikutuksen välillä on syy-yhteys.
7. Neuvoa-antavan komitean enemmistö on samaa mieltä komission kanssa siitä, että *Newscorpin* 13. maaliskuuta 2003 toimittamat sitoumukset riittävät poistamaan kilpailuongelmat kaikilla merkityksellisillä, joilla keskittymä johtaisi määräävän aseman luomiseen tai vahvistumiseen. Vähemmistö on eri mieltä.
8. Neuvoa-antavan komitean enemmistö on samaa mieltä komission kanssa siitä, että komissio on Telecom Italian 19,9 prosentin osakeomistuksen johdosta oikeutettu arvioimaan tämän omistuksen kilpailuvaikutusta. Vähemmistö on eri mieltä.
9. Neuvoa-antavan komitean enemmistö on samaa mieltä komission kanssa siitä, että markkinatutkimus ei ole tuonut esille riittäviä todisteita, joiden perusteella voitaisiin päätellä, että a) Telecom Italian osakeomistus vahvistaa yhdistyneen yhtiön määräävää asemaa maksutelevisiomarkkinoilla ja b) Telecom Italian määräävä asema televiestintämarkkinoilla vahvistuu ja että tämän vuoksi Telecom Italiaa koskevien, 13. maaliskuuta tarjottujen sitoumusten ei pitäisi muodostaa tämän sopimuksen ehtoja eikä velvoitteita. Vähemmistö on eri mieltä.
10. Neuvoa-antavan komitean enemmistö on samaa mieltä komission päätösluonnoksen kanssa siitä, että keskittymä olisi julistettava yhteismarkkinoilla ja ETA-sopimuksen toimintaan soveltuvaksi sillä edellytyksellä, että näitä sitoumuksia noudatetaan täysimääräisesti. Vähemmistö on eri mieltä.
11. Neuvoa-antava komitea suosittelee tämän lausunnon julkaisemista *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.
12. Neuvoa-antava komitea kehottaa komissiota ottamaan huomioon komitean tekemät huomautukset.

Kuulemismenettelystä vastaavan neuvonantajan loppukertomus asiassa COMP/M.2978 – Lagardère/Natexis/VUP

(laadittu tietyissä kilpailuasioita koskevissa menettelyissä kuulemismenettelystä vastaavan neuvonantajan toimivaltuuksista 23 päivänä toukokuuta 2001 tehdyn komission päätöksen 2001/462/EY, EHTY 15 artiklan mukaisesti (EYVL L 162, 19.6.2001, s. 21))

(2004/C 102/09)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

Päätösluonnoksen perusteella voidaan todeta seuraavaa:

Sulautuma-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukainen päätös lähetettiin ilmoituksen tekijälle 5. kesäkuuta 2003. Väitetiedoksiannon antamista edeltäneiden perusteellisten tutkimusten aikana ilmoituksen tekijä pyysi komissiolta mahdollisuutta tutustua asiaan liittyviin keskeisiin asiakirjoihin komission joulukuussa 2002 julkaiseman avoimuuspolitiikkaa koskevan ehdotusluonnoksen nojalla. Ilmoituksen tekijälle luovutettiin tietty aineisto (muun muassa kyselylomakkeet, taloustutkimus ja Euroopan kuluttajaliiton raportti). Eräät kolmannet osapuolet kuitenkin määräisivät, että heidän osuutensa saa luovuttaa vain vastavuoroisuuden perusteella. Ilmoituksen tekijä ei ollut asiasta samaa mieltä. Lagardèren laillinen edustaja lähetti minulle 15. lokakuuta 2003 päivätyn asiaa koskevan kirjeen. Menettelyn tässä vaiheessa, koska väitetiedoksiannon lähettäminen oli jo lähellä (mikä oli ilmoituksen tekijän tiedossa), asiassa ei ollut enää mahdollista edetä. Ilmoituksen tekijälle muistutettiin, että avoimuutta koskevat määräykset olivat kyseisenä ajankohtana vielä ehdotusluonnoksia. Ilmoitin kuitenkin varmistavani, että kokemus kyseisestä asiasta otetaan huomioon, kun laaditaan EY:n suuntaviivoja sulautumien valvontamenettelyn parhaiksi käytännöiksi.

Ilmoituksen tekijälle lähetettiin väitetiedoksianto 27. lokakuuta 2003. Kahden CD-rom-levyn muodossa olevaan aineistoon oli mahdollista tutustua kyseisenä ja sitä seuraavana päivänä. Ilmoituksen tekijä pyysi mahdollisuutta saada tutustua tiettyihin kolmansien osapuolten toimittamiin tietoihin, jotka olivat itse asiassa salaisia. Asiaa käsittelevät henkilöt pystyivät muotoilemaan kyseiset tiedot ei-luottamukselliseen muotoon ja näin ollen saattamaan ne ilmoituksen tekijän tietoon. Lisäksi salassapitosopimuksen allekirjoittamisen jälkeen ilmoituksen tekijälle annettiin pyynnöstä vapaa pääsy komission teettämään taloustutkimukseen käytettyyn ohjelmaan.

Ilmoituksen tekijälle annettiin aikaa väitetiedoksiantoon vastaamiseen 10. päivään marraskuuta 2003⁽¹⁾. Ilmoituksen tekijä pyysi vastauksen antamiseen lisäaikaa, jota hänelle myönnettiin 17. päivään marraskuuta 2003. Myös suullisen kuulemisen päivämäärää muutettiin. Ilmoituksen tekijä antoi vastauksen väitetiedoksiantoon määräajassa. Ilmoituksen tekijä päätti luopua oikeudestaan suulliseen kuulemiseen.

Ilmoituksen tekijä toimitti komissiolle 13. marraskuuta 2003 asiakirjan, joka sisälsi sitoumuksia koskevan ehdotuksen periaatteet. Komission asiasta vastaavat yksiköt sopivat markkinatestin järjestämisestä mainittujen periaatteiden pohjalta. Useille kolmansille osapuolille lähetettiin ei-luottamuksellinen versio mahdollisista sitoumuksista sekä kysymysluettelo, jossa pyydettiin heidän huomioitaan. Asianomaisille kolmansille osapuolille, jotka osallistuivat asian käsittelyyn aktiivisesti, lähetettiin kommentoitavaksi myös kopiot väitetiedoksiannon ei-luottamuksellisesta versiosta ja ilmoituksen tekijän kirjallinen vastaus, koska suullista kuulemistä ei järjestetty.

Ilmoituksen tekijä esitti 2. joulukuuta 2003 (keskittymäsuunnitelman muuttamiseksi annettavien sitoumusten jättämisen määräaika) korjaustoimenpiteitä komission yksiköiden esittämien kilpailuongelmien ratkaisemiseksi. Myös kolmansille osapuolille tiedotettiin komissiolle virallisesti esitetyistä sitoumuksista.

⁽¹⁾ Määräaikaa pidennettiin välittömästi 11. marraskuuta asti, koska toinen CD-rom-levy oli saatavilla vasta 28. marraskuuta.

Ilmoituksen tekijälle toimitettiin 2. joulukuuta kommentoitavaksi eräitä lisätietoja siitä, mihin komissio aikoi perustaa päätöksensä. Ilmoituksen tekijä sai 17. joulukuuta kolmannen CD-rom-levyn, joka sisälsi lisätietojen ei-luottamukselliset versiot (erityisesti markkinatestin), jotka komissio oli saanut 12. joulukuuta 2003 mennessä.

Edellä esitetyn perusteella katson, että tässä asiassa on noudatettu kuulluksi tulemistä koskevia oikeuksia.

Tehty Brysselissä 23 päivänä joulukuuta 2003.

Karen WILLIAMS

Keskittymiä käsittelevän neuvoa-antavan komitean 122. kokouksessaan 22. joulukuuta 2003 antama lausunto asiaan COMP/M.2978 – Lagardère/Natexis/VUP liittyvästä alustavasta päätösluonnoksesta

(2004/C 102/10)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

1. Neuvoa-antava komitea on komission kanssa samaa mieltä siitä, että keskittymällä on sulautuma-asetuksessa tarkoitettu yhteisönlaajuinen ulottuvuus.
2. Neuvoa-antava komitea yhtyy komission määritelmään, jonka mukaan ranskankielisten kustannusoikeuksien ensimarkkinat on jaettava kirjakategorian mukaan. Lisäksi ranskankielisten kustannusoikeuksien markkinat on erotettava muunkielisten kustannusoikeuksien markkinoista.
3. Neuvoa-antava komitea yhtyy komission määritelmään taskukirjojen ranskankielisten kustannusoikeuksien jälkimarkkinoista.
4. Neuvoa-antava komitea yhtyy komission määritelmään erillisistä markkinoista
 - a) markkinointi- ja jakelupalveluille,
 - b) markkinointipalveluille jälleenmyyjätason mukaan (kirjakaupat, tukkukaupat ja hypermarketit),
 - c) kirjamyynnille kustantajalta jälleenmyyjille jälleenmyyjätyypin mukaan,
 - d) kirjamyynnille kustantajilta jälleenmyyjille ja kirjamyynnille tukkukaupoilta kolmostason jälleenmyyjille.
5. Neuvoa-antava komitea yhtyy komission määritelmään kirjojen pääluokituksen ja päätösluonnoksessa ehdotetun luokituksen mukaisista kirjojen erillisistä myyntimarkkinoista.
6. Neuvoa-antava komitea yhtyy komission määritelmään yleisen kirjallisuuden kovakantisten ja taskukirjojen myynnin erillismarkkinoista.
7. Neuvoa-antava komitea yhtyy komission määritelmään koulukirjojen ja opiskelun tukimateriaalin erillisistä markkinoista.

8. Neuvoa-antavan komitean enemmistö yhtyy komission esittämään maantieteellisten markkinoiden määrittelmään, joka sisältyy päätösluonnokseen. Vähemmistö pidätty ottamasta kantaa.
 9. Lukuun ottamatta kysymystä 8a, johon vähemmistö pidätty ottamasta kantaa, neuvoa-antava komitea yhtyy komission näkemykseen siitä, että keskittymä olisi alun perin ilmoitetussa muodossaan luonut määrävän aseman tai vahvistanut sitä
 - a) yleisen kirjallisuuden ranskankielisten kustannusoikeuksien ensimarkkinoilla,
 - b) yleisen kirjallisuuden taskukirjojen ranskankielisten julkaisu-oikeuksien jälkimarkkinoilla,
 - c) kustantajille tarjottavilla kirjakauppoihin, hypermarketteihin ja tukkukauppoihin suuntautuvilla myynti- ja markkinointipalveluiden markkinoilla,
 - d) kustantajille tarjottavien jakelupalveluiden markkinoilla,
 - e) yleisen kirjallisuuden, lastenkirjojen, oppaiden ja käsikirjojen, koulukirjojen, opiskelun tukimateriaalin ja hakuteosten myyntimarkkinoilla kustantajilta jälleenmyyjille,
 - f) kirjojen myyntimarkkinoilla tukkukaupoilta kolmostason jälleenmyyjille.
 10. Neuvoa-antavan komitean enemmistö yhtyy komission näkemykseen siitä, että osapuolten tekemät sitoumukset riittävät poistamaan kilpailuongelmat siinä tapauksessa, että ne toteutetaan komiteassa käsitellyllä tavalla. Vähemmistö ei yhdy tähän kantaan.
 11. Neuvoa-antavan komitean enemmistö on näin ollen samaa mieltä siitä, että toimenpide olisi julistettava yhteismarkkinoille ja ETA-sopimuksen toimintaan soveltuvaksi edellyttäen, että sen osalta noudatetaan täysin päätösluonnoksen liitteessä esitettyjä edellytyksiä ja velvoitteita. Vähemmistö ei yhdy tähän kantaan.
 12. Neuvoa-antava komitea suosittelee tämän lausunnon julkaisemista *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.
 13. Neuvoa-antava komitea kehottaa komissiota ottamaan huomioon kaikki muut asian käsittelyssä esille tulleet näkökohdat.
-

Keskittymiä käsittelevän neuvoa-antavan komitean 15. syyskuuta 1999 pidetyssä 68. kokouksessa antama lausunto asiaan IV/M.1383 – Exxon/Mobil liittyvästä alustavasta päätösluonnoksesta

(2004/C 102/11)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

(Komission päätös 2004/284/EY – EYVL L 103, 7.4.2004)

1. Neuvoa-antava komitea on komission kanssa samaa mieltä siitä, että
 - a) ilmoitettu toimenpide muodostaa sulautuma-asetuksen 3 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitetun keskittymän, ja
 - b) että ilmoitetulla toimenpiteellä on sulautuma-asetuksen 1 artiklan 2 kohdassa määritelty yhteisönlaajuinen ulottuvuus.
2. Neuvoa-antava komitea on komission kanssa samaa mieltä siitä, että koska keskittymä ei johda määrävän aseman syntymiseen tai vahvistumiseen seuraavilla markkinoilla:
 - a) raakaöljyn ja maakaasun etsintä, kehittäminen, tuotanto ja myynti,
 - b) kaasun muuntaminen nesteeksi ja
 - c) kemialliset lisäaineet ja voiteluaineet (lentokonevoiteluaineita lukuun ottamatta),näillä aloilla ei ole tarpeen määritellä merkityksellisten markkinoiden tarkkaa soveltamisalaa.
3. Neuvoa-antavan komitean enemmistö yhtyy komission määrittelyyn, jonka mukaan seuraavien tuotteiden markkinat muodostavat merkitykselliset tuotemarkkinat:
 - a) maakaasun tukkumyynti ja siirto,
 - b) maakaasun kaukosiirto ja tukkumyynti,
 - c) maakaasun maanalaiset varastot,
 - d) ryhmän I perusöljyt,
 - e) lentokonevoiteluaineet,
 - f) liikennepolttonesteiden vähittäismyynti,
 - g) liikennepolttonesteiden vähittäismyynti moottoriteillä, ja
 - h) lentopetrolit.

Komitean vähemmistö katsoo, että korkean ja alhaisen lämpöarvon maakaasu on erotettava toisistaan kaukosiirron ja tukkumyynnin markkinoilla.

4. Neuvoa-antavan komitean enemmistö on komission kanssa samaa mieltä siitä, että 3 kohdassa lueteltujen tuotteiden osalta merkitykselliset maantieteelliset markkinat ovat seuraavat:
 - a) maakaasun tukkumyynti ja siirto: Alankomaat,
 - b) maakaasun kaukosiirto ja tukkumyynti: Saksa (kansalliset tai alueelliset markkinat),
 - c) maakaasun maanalaiset varastot: Etelä-Saksa,
 - d) ryhmän I perusöljyt: ETA-valtiot,
 - e) lentokonevoiteluaineet: koko maailma,
 - f) liikennepolttonesteiden vähittäismyynti: Itävalta, Saksa, Luxemburg, Alankomaat ja Yhdistynyt kuningaskunta,
 - g) liikennepolttonesteiden vähittäismyynti moottoriteillä: Ranska, ja
 - h) lentopetrolit: Gatwickin lentokenttä.

Komitean vähemmistö katsoo, että f ja g alakohdan osalta markkinat eivät kata koko maata.

5. Neuvoo-antavan komitean enemmistö on komission kanssa samaa mieltä siitä, että ilmoitettu toimenpide johtaa määräävän markkina-aseman syntymiseen tai vahvistumiseen kaikilla 4 kohdassa luetelluilla markkinoilla. Vähemmistö pidättyy ottamasta kantaa.
6. Neuvoo-antavan komitean enemmistö on komission kanssa samaa mieltä siitä, että elleivät markkinatesaus, komission vaatimat muutokset ja yksityiskohtaisempi selvitys tässä ehdotetuista sitoumuksista toisin osoita, nämä sitoumukset poistavat epäilykset siitä, että ilmoitettu keskittymä aiheuttaisi kilpailuongelmia kaikilla 4 kohdassa mainituilla markkinoilla. Vähemmistö katsoo, ettei se voi antaa asiasta lausuntoa.
7. Neuvoo-antavan komitean enemmistö on komission kanssa samaa mieltä siitä, että ellei edellä 6 kohdassa mainituista varaumista muuta johdu, keskittymä olisi todettava yhteismarkkinoille ja ETA-sopimuksen toimintaan soveltuvaksi edellyttäen, että kaikki annetut sitoumukset täytetään. Vähemmistö katsoo, ettei se voi antaa asiasta lausuntoa.
8. Neuvoo-antava komitea suosittelee tämän lausunnon julkaisemista *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.
9. Neuvoo-antava komitea kehottaa komissiota ottamaan huomioon kaikki keskustelussa esiin tuodut asiat.

Keskittymiä käsittelevän neuvoo-antavan komitean 82. kokouksessaan 12. heinäkuuta 2000 antama lausunto asiaan COMP/M.1806 – Astra Zeneca/Novartis – liittyvästä alustavasta päätösluonnoksesta

(2004/C 102/12)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

(Komission päätös 2004/310/EY – EYVL L 110, 16.4.2004)

Neuvoo-antava komitea on komission kanssa samaa mieltä siitä, että ilmoitettu toimenpide on sulautuma-asetuksen 3 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettu keskittymä.

Neuvoo-antava komitea on komission kanssa samaa mieltä siitä, että ilmoitetulla toimenpiteellä on sulautuma-asetuksen 1 artiklan 2 kohdassa määriteltyä yhteisönlaajuista ulottuvuutta.

Neuvoo-antava komitea on komission kanssa samaa mieltä päätösluonnoksessa esitetystä merkityksellisten tuotemarkkinoiden määritelmästä.

Neuvoo-antava komitea on komission kanssa samaa mieltä päätösluonnoksessa esitetystä merkityksellisten maantieteellisten markkinoiden määritelmästä.

Neuvoo-antava komitea yhtyy komission näkemykseen, että keskittymä sellaisena kuin se alunperin ilmoitettiin olisi johtanut määräävän aseman luomiseen tai vahvistumiseen päätösluonnoksessa luetelluilla markkinoilla.

Neuvoo-antava komitea yhtyy komission näkemykseen, että osapuolten esittämät sitoumukset riittävät poistamaan kilpailuongelmat.

Neuvoo-antava komitea on siten samaa mieltä siitä, että toimenpide olisi julistettava yhteismarkkinoille ja ETA-sopimuksen toimintaan soveltuvaksi.

1. Neuvoo-antava komitea suosittelee tämän lausunnon julkaisemista *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.
 2. Komissio ottaa neuvoo-antavan komitean huomautukset ja kommentit huomioon.
-

ILMOITUS LUKIJOILLE

EUROOPAN UNIONIN VIRALLINEN LEHTI 20 KIELELLÄ

Euroopan unionin virallisen lehden sarjat L ja C julkaistaan **1. toukokuuta 2004** alkaen 20:llä Euroopan unionin virallisella kielellä, kun unioniin on liittynyt kymmenen uutta jäsenmaata (Tšekki, Viro, Kypros, Latvia, Liettua, Unkari, Malta, Puola, Slovenia ja Slovakia).

Väriaita virallisen lehden kannesta häviää, ja kieli ilmaistaan ISO-koodilla: espanja (ES), tšekki (CS), tanska (DA), saksa (DE), viro (ET), kreikka (EL), englantia (EN), ranska (FR), italia (IT), latvia (LV), liettua (LT), unkari (HU), malta (MT), hollanti (NL), puola (PL), portugali (PT), slovakki (SK), sloveeni (SL), suomi (FI), ruotsi (SV).

Virallisen lehden sarjat L ja C ovat saatavissa CD-ROM-muodossa 20 kielellä toukokuun 2004 laitoksesta alkaen.

YHTEISÖN SÄÄNNÖSTÖ 9 UUDELLA KIELELLÄ

Yhteisön säännösten julkaiseminen 9 uudella virallisella kielellä on valmisteilla. Se tulee olemaan saatavissa:

— paperimuodossa tilaamalla. Niteet tulevat levitykseen heti kun ne on julkaistu. Tilaushinta on 2 000 euroa.

Kun kaikki niteet on julkaistu, ne tulevat myös olemaan saatavissa yksittäin.

— CD-ROM-muodossa, kun kaikki paperimuodossa olevat niteet on julkaistu. CD-ROMin hinta on 1 000 euroa.

— EUR-Lexissä.

Täydellinen julkaisu tulee sisältämään yli 200 nidettä (tarkkaa lukumäärää ei vielä tiedetä). Ensimmäinen nide on tällä hetkellä saatavissa 7 uudella virallisella kielellä. Ensimmäinen maltankielinen ja vironkielinen nide julkaistaan myös pian.

Lisätietoja saatte myyntiedustajiltamme (ks. takakanntta).